

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Příčiny porážky Jihu při občanské válce v USA

Jan Urban

Plzeň 2018

**Západočeská univerzita v Plzni Fakulta
filozofická**

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

Příčiny porážky Jihu při občanské válce v USA

Jan Urban

Vedoucí práce:

PhDr. Roman Kodet, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2018

.....

Děkuji PhDr. Romanu Kodetovi, Ph.D. za cenné rady, odborné připomínky a vedení práce.

1 Úvod	1
2 Vývoj Spojených států do občanské války	4
2.1 Plantážní systém.....	7
2.2 Otroctví	8
2.3 Osídlování západu.....	9
2.3.1 Missouri.....	11
3 Kansas	13
3.1 Harper´s Ferry	14
4 Volby 1860	15
4.1 Secese.....	16
5 Začátek války	19
5.1 Počáteční jednání na Severu	20
5.2 Počáteční jednání na Jihu	21
6 Příčiny porážky Jihu	24
6.1 Námořní blokáda.....	24
6.1.1 Zahraniční politika.....	26
6.2 Pozemní boje.....	27
6.3 Gettysburg, Vicksburg a Chattanooga 1863	31
6.4 Ofenzíva Severu 1864/65	34
6.5 Konec války	36
7 Vnitřní politika Unie za války	38
7.1 Finanční vývoj za války	38
8 Obnova Jihu	41
9 Závěr	43
10 Seznam pramenů a literatury.....	47

10.1 Literatura.....	47
10.2 Periodika/Studie.....	48
10.3 Internetové zdroje.....	48
11 Resumé.....	49

1 Úvod

Občanská válka v USA (1861–1865), byla vyvrcholením vnitro–politické krize, jejíž počátek lze nalézt již v původních anglických koloniích. Současně se tato válka stala prvním velkým moderním konfliktem v dějinách. Poprvé byla pro účely války v rozsáhlém měřítku využita železnice, k přenosu vojenských informací telegraf a nové typy účinnějších zbraní. Nejednalo se o bitvy na omezených bojištích, ale o válku na rozsáhlých územích. Při těchto bojích zahynulo více jak půl milionu vojáků, což se nedá srovnat s žádnou válkou, kterou Spojené státy vedly. Válka přinesla kromě nesmírného utrpení obyvatel, také devastaci jižního hospodářství, jehož celková obnova trvala téměř do konce 19. století. Všeobecně však kvůli státním zakázkám, rozvoji moderní mořeplavby, průmyslu a armády pomohla urychlit ekonomický rozmach, díky kterému se o půl století později staly Spojené státy nejsilnější mocností světa. Dodnes je tento konflikt nejprobíranější událostí dějin v USA, čemuž odpovídá i fakt, že k tomuto tématu bylo vydáno nespočet publikací a desítky knih ročně přibývají.

Cílem předkládané bakalářské práce je rozbor podstaty příčin porážky Jihu v občanské válce v USA. Ve své práci se však nezaměřím jen na tyto aspekty. Považuji za nezbytné dát větší prostor vývoji USA do roku 1861, a to z důvodu pochopení dané problematiky, která mezi státy vznikla. Rovněž je při tomto odlišném rozvoji států možné vyzorovat budoucí příčiny porážky Jihu, zejména v oblasti hospodářství a v jistém ohledu i v armádě. V „druhé části“ se pokusím shrnout důležité body občanské války, které vedly k porážce Jihu, a následnému rozpadu Konfедераčních států amerických. V poslední řadě pak analyzuji stručný vývoje ve Spojených státech po tomto válečném konfliktu.

Práce je rozdělena do osmi kapitol, které jsou řazeny převážně v chronologickém sledu. První kapitola analyzuje komplikovaný hospodářsko–politický vývoj od koloniální doby, ke vzniku Spojených států až do období druhé poloviny 19. století. Rovněž je zde popsán odlišný ekonomický a politický vývoj severních a jižních států před rokem 1861. Především je kladen důraz na význam plantážnického systému a s ním spojené otroctví pro celý Jih, a současně je zde uvedena stručná analýza, proč k takovému vývoji vůbec došlo. Jednu z podkapitol zde tvoří část, zabývající se vývojem osidlování amerického

západu. Ačkoliv jde o geograficky odlišnou oblast je umístění účelné, neboť po krátkém vývoji amerického západu se přiklonil na stranu Severu, čímž došlo k pomyslnému spojení, které tyto státy výrazně posílilo. Navíc právě na západě vznikl první větší spor, který ukázal rozdělení tohoto národa, a který je dnes v historiografické literatuře znám jako Missourský kompromis.

Následující kapitola je věnována událostem, které proběhly v oblasti dnešního státu Kansasu. Ty byly do značné míry jakousi předzvěstí samotné války. Navíc se přibližně v tuto dobu přesunulo řešení sporů jednotlivých států na půdu washingtonské vlády, čímž získaly tyto rozepře celonárodní rozměr. Ve třetí kapitole je popsán průběh voleb 1860, ve kterých zvítězil republikánský kandidát Abraham Lincoln. Následovala takzvaná secese, tedy oddělení jižních států od Unie, které se sdružily do nového státního zřízení Konfederovaných států amerických. Čtvrtá kapitola se věnuje rozpoutání konfliktu a následné přípravě obou táborů na válku.

V dalších kapitolách jsou zkoumány samotné příčiny porážky Jihu. Pro přehlednost jsou dané důvody rozděleny na kontinentální blokádu a s ní spojenou zahraniční politiku či na důležité bitvy, zejména v přelomovém 1863 roce, kde Unie dosáhla velkých vítězství, jakým byly Gettysburg či Vicksburg. V šesté kapitole se pak zaměřuji na „klidný“ vnitropolitický vývoj Unie, který byl pro úspěšné vedení války pochopitelně stejně důležitý jako válečná vítězství. Rovněž je její součástí i ekonomický vývoj obou válčících táborů, který byl na obou stranách zcela opačný, a opět tedy rozhodoval o budoucím vítězi války. V poslední kapitole je popsán následný poválečný vývoj na Jihu, tedy jeho obnova a snaha o integraci bývalých otroků do americké společnosti.

Česká odborná literatura se tímto tématem zabývá spíše okrajově. Ovšem o válce jako takové, bylo vydáno několik ucelených publikací. Pro mou práci byly nepostradatelné knihy *Válka Severu proti Jihu* od historika Josefa Opatrného, který se kromě válečných událostí, věnuje také politickým záležitostem. Dále pro mě byla velmi přínosná kniha *Hvězdy proti hvězdám* od Ivana Brože, která přináší nový pohled na celou válku. Dalším autorem, který se zabývá touto tematikou je Jiří Hutečka, který vydal velmi podrobné dílo *Země krví zbrocená. Americká občanská válka 1861–1865*, jejíž části byly pro mne velkým přínosem, zejména v první části této práce a v popisu jedné z hlavních

příčin porážky, tedy blokády Jihu. Starší dílo od Václava Chabry pak popisuje zkrácený pohled na válku s ohledem na politickou strukturu, která je spojená především s Abrahamem Lincolnem.

Ze překládané literatury je na prvním místě nutné uvést stěžejní monografii od George Browna Tindalla, který je autorem knihy *Dějiny spojených států amerických*. Ačkoliv se kniha zabývá komplexně dějinami USA, autor věnuje značnou pozornost právě občanské válce ve všech jejích ohledech. Nepostradatelnou knihou pro mě byla také *Průmyslová revoluce* od Ákoše Paulinyiho, v pasáži, kde se věnuji rozvoji a umocnění plantážnického systému.

Z anglicky psané literatury jsem vycházel především v druhé části práce, s ohledem na fakt, že se touto válkou věnují daleko podrobněji i v několika odlišných pohledech. V kapitole popisující Vicksburg, byla pro mne velkým přínosem kniha *American General. The Life and Times of William Tecumseh Sherman* od Johna S. D. Eisenhowera. Nepostradatelnou monografií, pak pro mě bylo dílo od Roberta Cooka, *Civil War America. Making a Nation 1848–1877*, které jsem využil především v popisu klíčových pozemních bojů války. Podobně jsem mohl uplatnit publikaci *Civil War America. Voices from the Home Front* od Jamese Martena. Publikace od Broadwatera, *USS Monitor. A Historic Ship Completes Its Final Voyage* či kniha s podobnou tematikou *The Battle of Hampton Roads. New Perspectives on the USS Monitor and CSS Virginia*, Harolda Holzera pro mě byla vítaná v oblasti popisu zastavení jediné námořní hrozby Konfederace CSS Virginie.

2 Vývoj Spojených států do občanské války

Vypuknutí občanské války, bylo vyvrcholením vnitropolitické krize Spojených států amerických, jejíž počátek lze určit jen s velkými obtížemi. Je však možné přijmout tvrzení, že tato krize vyvrcholila 20. prosince 1860, kdy došlo k odtržení Jižní Karolíny od Unie.¹ Původ této události, spadá do staršího období, v podstatě již ke vzniku samotných kolonií, jejichž osamostatněním a spojením vznikla unie amerických států. Ta měla svou rozlohou, mentalitou, přírodním bohatstvím, obchodem, moderní vědou, rozpínavostí, a vznikem moderního demokratického zřízení, předurčeno stát se jednou ze světových mocností. Každá z původních kolonií, měla své výrazné zvláštnosti. Lze je rozdělit do tří skupin. Jednu tvořilo pět nejjižnějších a nejbohatších, kde vedoucí úlohu hrála Virginie. Další čtyři (později šest) nejsevernějších států, známých pod souborným názvem Nová Anglie. Poslední z celkově třinácti kolonií tvořily státy na pomezí předchozích dvou skupin. Tyto oblasti byly zpočátku kolonizovány podobnou skupinou obyvatel. V následujícím vývoji však dostaly jižní státy větší počet chudších přistěhovalců než Sever, který přilákal větší množství řemeslníků a obchodníků.²

Na Severu se hospodářství vyvíjelo rychleji a svobodněji, především pro řadu objektivně výhodných podmínek, jakými byly obrovské přírodní zdroje, nepřetržitý příchod nových a zkušených pracovních sil z Evropy a dynamicky narůstající vnitřní trh, k jehož rozmachu napomáhalo dobývání a osidlování Západu. Při válce o nezávislost, byly rozdílnosti vývoje Severu a Jihu, odsunuty do pozadí, nastávajícího konfliktu. Všichni obyvatelé kolonií se stali Američany, čímž získali svoji jasnou a společnou identitu, za kterou bojovali. Nicméně brzy po ukončení konfliktu s Velkou Británií, se začaly rozdílnosti mezi jednotlivými státy nejen objevovat, ale především prohlubovat.³

Nejvýznamnějším přelomem bylo bezpochyby rozšíření průmyslové revoluce z Velké Británie, která se přenášela nejen do kontinentální Evropy, ale i do Ameriky, zejména do severních částí USA. Samotnou industrializaci bylo možné pozorovat

---

¹ HUTEČKA, Jiří, *Země krví zbrocená. Americká občanská válka 1861-1865*, Praha 2008, s. 18.

² CHABR, Václav, *V nejtěžších chvílích Unie*, Praha 1926, s. 18.

³ BROŽ, Ivan, *Hvězdy proti hvězdám. Americká občanská válka 1861-1865*, Praha 2009, s. 15

nejdříve v textilním odvětví, následně v rozsáhlé stavbě železnic a pochopitelně i v rychlém tempu rozvoje bankovního kapitálu.⁴

Celkem 23 severních států, které zůstaly ve válce věrné Unii, mělo skoro 21 miliónů obyvatel.⁵ Před válkou v roce 1860 připadal Severu podíl 70 % kapitálu investovaného do průmyslu a téměř tři čtvrtiny všech průmyslových dělníků na severovýchod Spojených států. Jih v tomto ohledu zůstával pozadu. Jeho průmyslová produkce se zvýšila z hodnoty 49 miliónů dolarů v roce 1810 na 168 miliónů dolarů v roce 1850, za stejné období průmysl na Severu vzrostl z 96 miliónů dolarů na 845 miliónů dolarů. Na Severu se nacházela většina železářského, ocelářského, strojního, loďářského, textilního, sklářského a rovněž muničního průmyslu. V počtu průmyslových firem měl Sever převahu 10:1, v ozbrojených silách 2:1 a ve výrobě zbraní dokonce 30:1. V USA se před válkou nacházelo 128 300 průmyslových podniků. Z tohoto počtu se jich 110 274 nacházelo na území, které zůstalo věrné Unii. Nejprůmyslovější státy New York a Pensylvánie, měly větší industriální potenciál, než všechny jižanské státy dohromady. Ve stejné době byla v Americe investována 1 miliarda a 50 milionů dolarů do realitního a osobního majetku. Z této sumy náležela majetková hodnota ve výši 949,3 milionů dolarů severním vlastníkům. Z celkové výše 1,9 miliardy dolarů domácího národního produktu v roce 1860, připadalo 92,5 % Severu.⁶

Obdobný stav panoval i ve finančních poměrech. V New Yorku, centru amerického bankovníctví, se soustřeďoval nejen kapitál severních průmyslníků, ale i finance jižanských plantážníků. Kromě těchto ekonomických výhod byla na Severu vybudována rozsáhlá komunikační síť, umožňující rychlý průmyslový a zemědělský rozvoj, přesuny armády i válečných zásob.⁷ Na Severu se díky tomu nacházely dvě třetiny veškeré železniční sítě v USA a většina průplavů.⁸ Rozvoj zaznamenalo také zemědělství, které se věnovalo pěstování pšenice, kukuřice a chovu dobytka s využitím levné práce svobodných námezdních dělníků.⁹

---

⁴ BROŽ, s. 15.

⁵ CHABR, s. 104.

⁶ BROŽ, s. 45.

⁷ OPATRŇÝ, Josef, *Válka Severu proti jihu*, Praha 1998, s. 114.

⁸ BROŽ, s. 45.

⁹ Tamtéž, s. 16.

Samotná situace na Jihu byla poněkud obtížnější než ve státech na Severu, což se ukázalo v nadcházejícím konfliktu jako jeden z rozhodujících faktorů. Na rozdíl od Severu, se na Jihu vyskytovaly ideální klimatické podmínky, které přispěly ke vzniku plantážnického systému, založeném na práci černých otroků. Budoucí území Konfederace tvořilo 11 států s celkovým počtem 8,7 milionů obyvatel, z toho téměř čtyři miliónů otroků.¹⁰

I přes tak vysoké číslo, bylo majitelů otroků jen 383 637. Nejpočetnější skupinu jižanských obyvatel tvořili nezávislí farmáři, kteří žili s rodinami spíše v jednoduchých srubech o dvou místnostech, než v panských honosných sídlech plantážníků. Většinou vlastnili menší množství domácích zvířat a pěstovali menší množství různých plodin. Jejich obchody probíhaly často v uzavřené skupině než s cizími obchodníky. Zemědělství na Jihu bylo velmi rozmanité. Kromě nejpěstovanější bavlny se zde hojně produkovala také rýže, tabák a cukrová třtina, ve velkém pak kukuřice určená zejména pro vlastní potřebu, ať už pro člověka nebo pro chov dobytka. Velkou roli zde také hrála živočišná výroba. V roce 1860 měl Jih polovinu veškerého hovězího dobytka, přes 60 % prasat a téměř 45 % koní, 52 % volů, 90 % mezků a mul a v hornatějších částech Jihu téměř třetinu všech ovcí. Přestože se zde tedy nacházela většina zemědělské produkce v USA, nelze hovořit o prosperujícím zemědělském hospodářství, protože zemědělství se zde rozvíjelo především extenzivně, kdy docházelo k vyčerpání půdy. Kromě toho zde také existovaly další dva důvody vedoucí k neustále se omezujícímu hospodářství. Zaprvé důstojnost džentrů se odvozovala z vlastnictví půdy a zadruhé černoši na jihu nebyli, až do vypuknutí války, považováni za vhodnou pracovní sílu do továren. Jih se tak stával stále závislejším na výrobě Severu.¹¹

Jížanské státy se také lišily vysokým podílem rodilého obyvatelstva, černého i bílého. Přestože obyvatelé kolonií byli velmi rozmanitého původu, po revoluci mnoho přistěhovalců na Jih nepřišlo. Jedním z důvodů bylo, že hlavní lodní linky končily v přístavech na Severu, rovněž pro přistěhovalce nebylo příliš lákavé konkurovat práci

---

¹⁰ CAHBR, s. 104.

¹¹ TINDALL, George Brown, *Dějiny spojených států amerických*, Praha 2008, s. 276–279.

otroků. Růst obyvatel, tak neustále zaostával za severními státy, což v důsledku znamenalo také růst počtu obyvatel zaměřených proti instituci otroctví.¹²

Konfедераční průmyslová základna, bez hraničních států tvořila mizivých 5 % průmyslové síly Severu. Právě proto bylo klíčové pro budoucnost tohoto soustátí rozhodnutí hraničních států o připojení se k secesi. Virginie, Severní Karolína, Tennessee a Arkansas představovaly pro Jih nejen zisk rozlehlých strategicky důležitých oblastí, ale především více než dvojnásobné navýšení průmyslových kapacit i produkce potravin. V každém z těchto států, s výjimkou Arkansasu, také žilo více bílých obyvatel, než v kterémkoliv jiném státě Konfederace a dvě pětiny mužů, oblékajících šedou uniformu, pocházely právě odtud. Přestože měl Sever početní převahu téměř pět ku jedné, nemohl tuto výhodu zcela využít, neboť značná část mužů musela zůstat v zázemí jako pracovní síla. Na Jihu sice otroci nemohli vstupovat do armády, ale tvořili základnu v zemědělství a průmyslu. Z tohoto důvodu tak Jih mohl na začátku konfliktu uvolnit do války více mužů.¹³ Dále se lišil přístupem k práci, architekturou nebo i oblibou v lovu a armádě.¹⁴

2.1 Plantážní systém

Zemědělství na Jihu mělo základ především na rozšiřujícím se plantážnickém systému, který byl zapříčiněn vhodnými klimatickými podmínkami a rovněž zvýšenou poptávkou po vypěstované bavlně, která byla produkována pomocí otrocké práce. Nutnost a prosperita z pěstování bavlny byla z části dílem náhody a z části lidského konání. Ruku v ruce šel vhodný vývoj ve Velké Británii. Právě v této zemi existovaly ideální podmínky pro vznik a rozvoj industrializace, která se tak jako v později v jiných zemích, začala projevovat nejprve v lehkém průmyslu, jakým bylo textilnictví. Již kolem roku 1720 docházelo v Anglii ke stížnostem na nedostatek příze, jenž se s celkově vzrůstajícím zpracováním vlněné příze na tkaniny a pleteným zbožím, a od 50. let 18. století prudce vzrůstajícím zpracováním bavlny, stále zostřoval. Zdálo se, že jediným východiskem pro zvětšení produkce, bylo zaměstnání dalších přadlen. Při stávající hustotě textilní výroby v tradičních oblastech se museli podnikatelé, respektive jejich prostředníci, obrátit do vzdálenějších oblastí. To bylo spojeno s vyššími náklady a eventuálně s horší kvalitou

---

¹² TINDALL, s. 276.

¹³ HUTEČKA, s. 109.

¹⁴ TINDALL, s. 276.

příze, v každém případě tedy s nevýhodami v oblasti výrobních nákladů. Nakonec byla zvolena jiná zcela nová alternativa, a to vypsání ceny za vynález stroje, který „by najednou spředel šest nití z vlny, lnu, konopí nebo bavlny a potřeboval jen jednu osobu, aby s ním pracovala nebo ho obsluhovala“¹⁵, jak formuloval *Society of Arts* roku 1761.¹⁶

Při vypsání této ceny měl spřádací stroj své pokusné krůčky již za sebou. Jeho vývoj byl bezpochyby poháněn potřebami vlnářství. Řešení problému však nebylo nalezeno pro vlněná vlákna, nýbrž pro spřádání bavlny. Všechny podstatné technické novinky v oblasti spřádání a přípravy ke spřádání, které mezi léty 1730 a prvním desetiletím 19. století, s podstatným urychlením po roce 1770, zahájily přechod ke strojní technice, byly nejprve zavedeny při zpracování bavlny. Proto se těžiště uvnitř textilního průmyslu přesunulo ve prospěch bavlnářství, jež se jak technicky, tak ekonomicky stalo vedoucím sektorem textilního odvětví, a tedy celé industrializace ve Velké Británii.¹⁷ Spotřeba bavlny v milionech liber byla v roce 1780 5,2 milionů, v roce 1790 31,4 milionů a v roce 1830 dokonce 263,9 milionů liber.¹⁸

Dalším podnětem pro rozvoj plantážního systému Jihu, byl vynález z roku 1793 Eli Whitneyho, studenta z Yale, který o prázdninách na Jihu vynalezl první stroj na vyzrňování bavlny, čímž se znatelně urychlilo oddělování semen, slupek a ostatních příměsí od spřadatelného materiálu. Vývoz bavlny vzrostl ze 192 tisíc liber roku 1791, na 6 milionů liber roku 1795.¹⁹ Podíl exportované bavlny se díky růstu britského textilnictví neustále zvyšoval. Zdálo se, že stále zvyšující poptávka nikdy neskončí, avšak po roce 1860 tento vzestup skončil, ale Jih byl připoután k výrobě bavlny ještě řadu následujících generací.²⁰

2.2 Otroctví

Instituce otrokářství, byl jeden z hlavních rozporů mezi americkým Severem a Jihem, který se pochopitelně rozšířil po již zmíněné zvýšené poptávce bavlny. Tato instituce však byla sama o sobě pochopitelně starší než Spojené státy. Opět je tedy možné poukázat na

---

¹⁵ PAULINYI, Ákoš, *Průmyslová revoluce: o původu moderní techniky*, Praha 2002, s. 55.

¹⁶ Tamtéž

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Tamtéž, s. 71.

¹⁹ CHABR, s. 33.

²⁰ TINDALL, s. 278.

fakt, že jablko sváru vznikalo už v samotných koloniích. První otroci se dostali do Virginie, Georgie či Karolíny již v 17. století. Měli tu podle představ anglických osadníků plnit stejnou funkci jako černoši v koloniích španělských či portugalských. Stále větší podíl černošského obyvatelstva v populaci jižních částí britské Ameriky však silně zneklidňoval bělošské osadníky, obávající se možné vzpoury. Proto se stavěli proti dovozu otroků i ti, kteří jinak neviděli v otroctví nic špatného. Podle odhadů byly přes jistý odpor koloniální i městské společnosti dopraveny do britských kolonií v Severní Americe do roku 1776 asi tři milióny černých Afričanů.²¹

Válka za nezávislost nepřinesla v otázce otroctví žádnou podstatnou změnu. Nejvýznamnější osobnosti osvobozenického hnutí amerických kolonií se sice vyslovily proti otroctví už před rokem 1776, ale v samotném prohlášení nezávislosti se protitrokářská pasáž neobjevila. Otroci se stali znovu velice žádaným zbožím a jih stál před obdobím nového rozkvětu.²² Podle dnešních statistik byla investice do otroků, pudy a bavlny nejvýhodnějším podnikem, jaký se v té době na Jihu nabízel. Toho využili především chudší plantážníci ve Virginii, kteří rozvinuli obchod s otroky pro vzdálenější trh, a tak počet otroků neustále stoupal.²³ Ve stejné době se z francouzské kolonie Santo Domingo, šířily poplašné zprávy. Povstaly tu tisíce černých otroků, hořela přepychová sídla plantážníků i nedozírné lány cukrové třtiny, díky níž byla tato država nazývaná „Cukřenkou Evropy“. Otrokáři zoufale přehali na Kubu, do francouzské Louisiany i Spojených států. Zakládali zde nové třtinové plantáže a snažili se nahradit utrpěné ztráty. Tím se dále posiloval systém založený na práci černých otroků. Propast mezi průmyslovým severem a zemědělským jihem, se tak neodvratně prohlubovala.²⁴

2.3 Osidlování západu

Spojené státy, jejichž obchodníci i politikové si uvědomovali význam toku Mississippi pro obchod Unie, naléhaly na Španělsko a posléze Francii, aby jim prodala území, kde ústila mohutná řeka do moře. Zpočátku nenacházeli mnoho pochopení, avšak po ztroskotání vojenské expedici na Haiti a narůstajícími problémy v Evropě, se Napoleon

---

²¹ OPATRNÝ, s. 14.

²² Tamtéž, s. 15–16.

²³ CHABR, s. 33.

²⁴ OPATRNÝ, s. 16.

Bonaparte rozhodl pro radikální řešení. Když tedy americký vyslanec ve Francii Robert R. Livingston opět nesměle položil otázku koupě ústí Mississippi, odpověděl jeho partner v rozhovoru Charles Maurice de Talleyrand-Périgord velkorysou nabídkou. Francie nabízela celou Louisianu, přesahující svou velikostí rozlohu tehdejších Spojených států. Necelé tři týdny po památném setkání byla podepsána dohoda, na jejímž základě Francie, odprodala Louisianu Američanům. V prosinci 1803 byla v New Orleansu slavnostně vztyčena americká vlajka a proudu vystěhovalců se tak, otevřela nová oblast vhodná zvláště pro zemědělské podnikání. Na severozápadě se usazovali jednotlivci a skupiny zabírající poměrně malé kusy půdy. Rostly tu stovky farem, jejichž majitelé viděli svoji budoucnost v pěstování obilí. Na jihu a na jihozápadě se naopak šířilo plantážní hospodářství. Přicházeli sem zejména bohatí jižané, doprovázeni kolonami otroků.²⁵

Ve 20. letech vyvstala před Severem a Jihem otázka, kam se přikloní americký západ. Zde vznikl třetí typ osídlení a ekonomiky. Na rozdíl od průmyslového severovýchodu a plantážnického Jihu se zde prosadila převážně zemědělská výroba nevelkých farem. Ve 20. a 30. letech se začaly posunovat hraniční pražce z východu na západ a vznikl základ pevného ekonomického a politického spojení Severu se západem. Brzy se to projevilo také na obchodě uvnitř Spojených států. Zvláště výrazně to bylo na západě, kde se usedlíci považovali za „nejameričtější“ Američany a požadovali, aby jejich zájmy byly povýšeny nad zájmy celé Unie. Federální vláda měla podle jejich představ podporovat politiku levné veřejné půdy, lehce dostupné novým osadníkům, starat se o financování výstavby komunikací mezi jednotlivými částmi USA a zavést protekcionářské tarify, které by bránily domácí výrobu před cizí konkurencí. To byl ovšem pravý opak toho, co žádali zástupci amerického Jihu. Jejich spojení se světovým trhem vyžadovala nízká cla, federální vláda měla mít minimální rozpočet a cena půdy měla být co nejvyšší, aby si ji mohli koupit jen bohatí plantážníci a podnikatelé. V polovině 30. let se tak začal v Kongresu vytvářet blok západních a severních zástupců. Ze třístranného vztahu západ – severovýchod – Jih se tak znovu stal starý model Sever – Jih, který byl tradiční podobou poměrů v Unii bezprostředně po vyhlášení nezávislosti.²⁶

---

²⁵ JAYAPALAN, N, *History of The United States of America*, New Delhi 1999, s. 30.

²⁶ OPATRNÝ, s. 20–23.

2.3.1 Missouri

V souvislosti s touto migrací se objevily vážné problémy v okolí řeky Missouri, kde bylo v roce 1812 vyhlášeno teritorium. Po válce s Velkou Británií²⁷ se sem stěhovalo mnoho osadníků, a když před koncem desetiletí dosáhl počet obyvatel 50 tisíc, bylo jen otázkou času, kdy Missouri požádá o přijetí do Unie jako rovnoprávný stát. Usedlíci byli z větší části otrokáři, bylo tu však také mnoho svobodných farmářů. První požadovali přiznání statutu otrokářského státu, jejich svobodní konkurenti se stavěli stejně ostře proti. Povolení či zákaz otroctví v nově vznikajících státech však nebylo pouze otázkou zajímavou pouze pro obyvatele tohoto státu, byl to vnitřní a nakonec i zahraniční problém celé Unie.²⁸

Přirozeně se stávalo, ač bez výslovného usnesení, že otrokářské a svobodné státy byly přijímány do Unie po dvou. Nyní nastala otázka o dalším úseku starého francouzského území, dnešním státu Missouri. Několik otrokářů se zde již se svými otroky usadilo, ale nevznikly jasné nároky na otrokářský stát. Severní senátoři a členové kongresu tedy žádali, aby missourská ústava postarala o postupné odstranění otroctví ve svém státě. Tím tak vznikl spor, který poprvé v celé Unii odhalil hlubokou trhlinu mezi Severem a Jihem. Když proto požádali v roce 1818 zástupci Missouri o přijetí do Unie, stala se otázka otroctví jáblkem sváru mezi otrokářskými a protitrokářskými politiky. Reprezentant státu New York, John W. Taylor navrhl, aby byly do USA současně přijaty dva státy – Missouri s uzákoněným otrokářstvím a svobodný Maine, do té doby součást Massachusetts. Illinoiský zástupce Jesse. B. Thomas prosadil ještě doplněk, v němž se odrážely obavy protitrokářské veřejnosti, že by přijetí Taylorova návrhu mohlo vést k dalšímu šíření otrokářství na Sever. Dvojice Maine-Missouri tak měla být přijata podle původního plánu, současně však měla být stanovena hranice 36 stupňů a 30 minut severní šířky jako mez, za kterou se otroctví nesmělo v budoucnosti dostat. Po vášnivých debatách, v nichž si zcela netradičně udržel větší jednotu Sever, přikročili poslanci k hlasování. Při společném zasedání obou komor Kongresu se vyslovilo pro přijetí 134

---

²⁷ 1812–1814.

²⁸ OPATRŇY, s. 16–18.

přítomných a 42 se postavilo proti návrhu tohoto zákona, který figuruje v historické literatuře jako Missourský kompromis.²⁹

Avšak následující vývoj ukázal, že schválení této dohody, mělo jen dočasný účinek. Nejen že se ekonomické rozdílnosti severních a jižních států nedařilo zastavit, ale co bylo závažnější, řešení tohoto sporu překročilo hranice jednotlivých států, na půdu Unie washingtonské vlády. Na počátku těchto rozporů měla převahu Demokratická strana, která se postupem času přeměnila na politickou platformu otrokářů. Jejího vedení se tak ujali exponenti jižních plantážníků ve spolupráci s lidmi, kteří byli na Severu napojeni na hospodářství Jihu. Tato převaha se brzy projevila při schválení anexe Texasu a následující válce s Mexikem.³⁰ Po tomto konfliktu získaly Spojené státy rozlehlá území v jižních částech USA, která byla vhodná především pro plantážnický systém. To mělo pochopitelně za následek posílení instituce otroctví po celém Jihu.³¹

---

²⁹ Dopis Jamese Barboura, senátora státu Virginie Kongresu USA, 29. prosince 1819, Richmond, in: *The William and Mary Quarterly*. Omohundro Institute of Early American History and Culture, Jamestown. 1901, s. 5–6.

³⁰ 1846–1848.

³¹ BROŽ, s. 17.

3 Kansas

V roce 1854 se podařilo Demokratické straně prosadit do připraveného zákona o územích států Kansas a Nebraska takzvaný princip svrchovanosti lidu. Ten však paradoxně spočíval ve větších pravomocech Kongresu. Vláda ve Washingtonu, tak mohla rozhodnout o tom, zda bude na daném území tolerováno otroctví či nikoliv. Tím se otevřela možnost volného šíření otrokářství pro celou západní část USA. Do Kansasu tak začala proudit řada rodin inklinujících jak k otrokářství, tak ke svobodnému stylu života.³² Obě strany si nakonec počínaly zcela nezávisle, v Lecomptonu zasedalo zastoupení kansaských otrokářů, v osadě Topeca se scházeli zvolení zástupci odpůrců otrokářství. V druhé polovině října 1855 zvolili odpůrci otrokářství vlastního guvernéra a zástupce, který je měl reprezentovat ve Washingtonu. Rovněž připravovali ústavu, podle níž měl být Kansas svobodným státem, zatímco dokument prezentovaný lecomptonským shromážděním žádal pravý opak. Na počátku roku 1856 tak existovaly v Kansasu dvě vlády, dvě ústavy, dvojí administrativa, dva guvernéri a obě strany se chystaly k rozhodnému střetnutí.³³

Na území Kansasu se začaly odehrávat první vojenské potyčky mezi oběma stranami, které si vyžádaly několik zraněných a mrtvých. V květnu 1856 pak došlo k prvnímu vážnějšímu střetnutí v městečku Lawrence. Nej hustší osídlení místními seveřany bylo po krátkém odstřelování obsazeno jednotkami organizované Jižany. Útok na Lawrence byl přijat jako začátek občanské války v Kansasu.³⁴ Nebo spíše jako předzvěst války, která měla přijít.³⁵ Spory se dlouhou dobu nedařilo vyřešit. Teprve příchodem třetího guvernéra Roberta Walkera se situace zlepšila. Nerozpakoval se pozvat do teritoria federální oddíly, jednal s oběma stranami a dosáhl ukončení bojů. Rezolutně zlikvidoval falešné volební výsledky, čímž získal sympatie zejména u starých usedlíků, odpůrců otrokářství, ale i jeho stoupců přesto, že v zákonodárném sboru měli převahu Seveřané.³⁶

---

³² BROŽ, s. 23.

³³ MINER, Craig, *Seeding Civil War. Kansas in The National News 1854—1858*, in: *The American Historical Review*, 114, 2009, 5, s. 1459–1460.

³⁴ OPATRŇÝ, s. 40–45.

³⁵ Potyčky trvaly v letech 1855–1858.

³⁶ OPATRŇÝ, s. 45.

3.1 Harper's Ferry

V době kansaských nepokojů začal příběh Johna Browna. Tento zapálený abolicionista odešel na podzim roku 1855 se svými pěti syny do Kansasu, aby pomohl zvítězit zastáncům Severu. Zde se odhodlal k diverzní akci, při které zahynulo několik zastánců otrokářství.³⁷ Po ukončení bojů se zklamaný a lidmi opovrhovaný John Brown rozhodl přesídlit do Taboru v Iowě.³⁸ Nedlouho poté vytvořil plán, k jehož realizaci se odhodlal 16. října 1859, když s 19 muži, obsadil federální zbrojnici v Harper's Ferry.³⁹ John Brown chtěl tímto činem vyvolat povstání otroků proti svým jižanským pánům. Místo početné skupiny černého obyvatelstva, se však dočkal příchodu místní milice. Akteři útoku byli zatlačeni do zbrojnice továrního hasičského sboru, kde se zbylých pět rebelů zabarikádovalo včetně Johna Browna a několika rukojmí.⁴⁰ K večeru dorazilo federální vojsko. Shodou okolností jim velel muž, který měl sehrát důležitou roli v občanské válce – plukovník americké kavalerie Robert E. Lee.⁴¹

Útokem na zbrojnici, byl pověřen poručík Israel Green s 12 vojáky, kteří vyvrátili bránu zbrojnice a dostali se dovnitř. Dva obránci byli zabiti, dva zajati. John Brown byl pouze raněn a též zajat.⁴² Ironií osudu bylo to, že při přepadení zbrojnice, byl zabit hlídač černé pleti. Brownův čin odsoudil i Abraham Lincoln, tehdy známý advokát ze státu Illinois. Při následném soudním procesu, se Brown během své obhajoby vehementně obhajoval a pro řadu obyvatel se z něho stal člověk bojující za spravedlnost a svobodu. Po vynesení rozsudku smrti oběšením, který byl následně vykonán, se z Johna Browna stal především hrdina pro odpůrce otroctví.⁴³ Když pak bylo jeho tělo přepraveno do North Elby, stal se čerstvý hrob poutním místem amerického abolicionismu, který rozpoutal v podstatě celonárodní diskusi o otázce otroctví. Z obou táborů se ozývaly rozhodné hlasy prohlubující propast mezi Severem a Jihem.⁴⁴

---

³⁷ Tato akce později vešla v historii ve známost jako Masakr u Pottawatomie.

³⁸ OPATRNÝ, s. 42–46.

³⁹ TINDALL, s. 312.

⁴⁰ SWOBODA, Grzegors, *Gettysburg 1863*, Praha 2000, s. 14.

⁴¹ OPATRNÝ, s. 49.

⁴² SWOBODA, s. 14.

⁴³ BROŽ, s. 20–22.

⁴⁴ OPATRNÝ, s. 53.

4 Volby 1860

Mezitím vzrostla prestiž nového politického subjektu Republikánské strany, která byla založena 2. února 1854 v Riponu ve státě Wisconsin. Její členskou základnu tvořili někdejší příznivci liberální strany a odpadlíci Demokratické strany. Republikánský program neobsahoval explicitní zrušení otroctví, ale pouze jeho omezení na území, kde již existovalo. Dále v něm stál požadavek ochranných cel a zákon o přidělování bezplatné půdy v západních teritoriích. Jednalo se o blok tvořený převážně „Seveřany“, tedy podnikateli a farmáři.⁴⁵ Nepřímým, ale významným spojencem republikánské strany, se stalo abolicionistické hnutí založené Williamem Lloyd Garrisonem, roku 1831 v Bostonu. Na rozdíl od republikánů se abolicionisté zasazovali o kompletní zrušení instituce otroctví na celém území Spojených států. K posílení abolicionismu, pak značně přispěla kniha „*Chaloupka strýce Toma*“, vydaná roku 1852 autorkou Harriet Elisabeth Beecher Stowe. Tato kniha měla během několika let, větší vliv na veřejné mínění, než kterákoli jiná kniha moderní doby.⁴⁶

To se již, blížil datum prezidentských voleb, jejichž výsledek předznamenal rozpad Unie. Především byly vyvrcholením ztráty moci jižanských plantážníků v Kongresu, jejichž místo nahradili republikáni zástupci Severu. Ačkoliv se program stran záměrně nedotýkal citlivé otázky otroctví, bylo hlavním tématem voleb, zda Spojené státy budou ovládány jižními plantážníky nebo severními průmyslníky a bankéři.⁴⁷ Volby roku 1860 měly zcela nový charakter. Strany vytvářely zvláštní kluby, jejichž členové pochodovali v uniformách ulicemi a poutali pozornost veřejnosti k získání jejich hlasů. Zrodil se průběh kampaně, který je pro dnešní veřejnost samozřejmý. Nicméně v roce 1860 podobný způsob kampaně musel působit na mysl člověka úchvatně.⁴⁸ V této době se nacházela Demokratická strana v silném rozkolu, poté co se začala projednávat otázka, kontroly federální vlády nad otroctvím.⁴⁹

Na novém sjezdu demokratů v Baltimoru mělo jednání o tomto problému pokračovat. Avšak ani zde se nemohli delegáti dohodnout. Z jednoho shromáždění byla

---

⁴⁵ BROŽ, s. 18.

⁴⁶ CHABR, s. 41.

⁴⁷ BROŽ, s. 25.

⁴⁸ OPATRŇÝ, s. 75–76.

⁴⁹ BROŽ, s. 23.

najednou dvě a příslušně vzrostl i počet demokratických kandidátů na úřad prezidenta pro blížící se volby. Dne 23. června zvolili Jižané, zformovaní do Nezávislé demokratické strany, v Marylandu v Institute Hall jednohlasně za kandidáta Johna Cambella Breckinridge z Kentucky. Ve stejné době byl ovšem také vybrán druhým shromážděním Stephen Arnold Douglas. Ten ve volbách reprezentoval především severní demokraty. Další rychle vytvořená Strana ústavní jednoty hlásala v první řadě potřebu udržet jednotu Unie a poslala do kampaně méně známého Johna Bella.⁵⁰ Do voleb tak vstupovala hned se třemi kandidáty a navíc jako ryze otrokářská strana. Z těchto rozporů těžila Republikánská strana. Nejen ze své jednoty, ale i ze svého kandidáta. Tím se stal 51letý Abraham Lincoln. Ačkoliv byl průběh voleb velmi bouřlivý, sám Abraham Lincoln během voleb nijak necestoval a neagitoval. Po celou dobu zůstal ve svém štábu ve Springfieldu, odkud svoji kampaň řídil.⁵¹

Ve spojených státech tak došlo k neobvyklé situaci. V zemi zvyklé na dva silné soupeře měli voliči na výběr hned ze čtyř hlavních kandidátů.⁵² Účast voličů přesáhla 80 %, přičemž Abraham Lincoln v nich získal 1 865 593 hlasů, což bylo 19,8 % z celkového počtu voličů. Navzdory malému procentu hlasů, však znamenalo pro Lincolna vítězství. Z výsledků bylo jasně patrné, jak byl celý národ nejednotný nikoliv jen politická scéna. V politickém životě to byl zlom v celých Spojených státech. Po třicetileté vládě demokratů se k moci dostala strana, která byla nejen druhá, ale vlastně i nová.⁵³ Končila jedna etapa ve vývoji Spojených států. Po celou dobu existence Unie stáli v čele státu převážně jižanští politici, kteří získávali dostatek hlasů i na Severu. Rok 1860 znamenal přelom. Sever se postavil za stranu, která se jasně vyslovila proti otrokářství. Jižanští kandidáti nedostali na Severu ani hlas a vůbec nejhůře dopadl Douglas, usilující o kontinuitu dosavadního systému.⁵⁴

4.1 Secese

Separatistické tendence Jihu se projevovaly již během kampaně, kdy mělo při zvolení republikánského kandidáta dojít k odtržení. Politikové Severu však v tomto ohledu byli

---

⁵⁰ OPATRŇY, s. 72–75.

⁵¹ BROŽ, s. 24–26.

⁵² OPATRŇY, s. 75.

⁵³ BROŽ, s. 26.

⁵⁴ OPATRŇY, s. 77.

skeptičtí, čemuž nasvědčovala i Lincolnova slova: „*Lidé z Jihu mají dost charakteru a rozumu, aby se nepokoušeli zničit vládu.*“ Dále psal, o tom že snaha o rozštěpení Unie není pravděpodobná, ale dodal: „*Aspoň v to věřím a doufám.*“⁵⁵ Brzy se však ukázalo, že takové názory byly omylem.⁵⁶ Jablkem sváru byla Jižní Karolína, v první řadě její guvernér William Henry Gist, který byl přesvědčen, že na Jihu musí vzniknout nový státní útvar nezávislý na Severu. Již 5. října 1860 napsal dopis několika guvernérům, v jejichž státech převládalo pěstování bavlny, jestliže dojde ke zvolení Lincoln, musí některý ze států první vystoupit z Unie. A pokud to jiný neudělá, učiní tak Jižní Karolína. Když později přišla z Washingtonu zpráva⁵⁷, že vlivný jižanský politik Robert Toombs na protest proti Lincolnově zvolení, odešel ze Senátu a současně, že se v Georgii připravuje legislativa pro přípravu nových voleb, měli v Jižní Karolíně všichni jasno. Zejména pak senátor za Karolínu a starý stoupenec extrémní jižanské politiky James Chesnut. Georgie chystala secesi a Jih ji měl následovat. Veřejně se hlásil k tomuto postupu a troufale říkal: „*Secese proběhne bez jakýchkoli překážek. Vypiji všechnu krev, která bude jako následek odtržení prolita.*“⁵⁸

Jasno měl i guvernér Gist, který splnil svůj slib. Dne 17. prosince 1860 se sešli zástupci sjezdu zákonodárných sborů v Columbiu. Zde, však vypukla epidemie neštovic a delegáti, tak byli nuceni k přesunu do Charlestonu, kde 20. prosince jednohlasně přijali výnos o odtržení.⁵⁹ Jižní Karolína se tak jednomyslným hlasováním usnesla, že: „*Unie, existující nyní mezi Jižní Karolínou a ostatními státy pod jménem, Spojené státy americké*“, tímto zaniká.⁶⁰ V lednu až únoru 1861 pak následovalo tohoto příkladu dalších šest států v pořadí Mississippi, Florida, Alabama, Georgia, Louisiana a Texas.⁶¹ Dne 4. února se zástupci těchto sedmi států shromáždili na sjezdu v alabamském městě Montgomery a 7. února přijali prozatímní ústavu Konfederovaných států amerických. O dva dny později byl zvolen prezident Konfederace, Jefferson Davis, který se svého úřadu ujal 18. února 1860.⁶² Tímto dnem se tak de facto dokončilo uspořádání tohoto nového

---

⁵⁵ OPATRŇY, s. 75.

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ Která se časem ukázala jako mylná.

⁵⁸ OPATRŇY, s. 81.

⁵⁹ BROŽ, s. 29–30.

⁶⁰ HUTEČKA, s. 18.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² BRINSFIELD, John, Wesley, Jr., *The Spirit Divided. Memoirs of Civil War Chaplains. The Confederacy*, Macon 2006, s. 3.

státu. Konfederace měla provozuschopnou vládu, mohla vysílat svoje zástupce do zahraničí a připravovala se k obraně a vlastně i k útoku. Řada jižanských politiků totiž vnímala prezidentské volby jako důvod k válce se svobodnými státy, které nechtěly tolerovat jižanský styl života.⁶³

Vláda ve Washingtonu se ocitla v těžké situaci. V listopadových volbách byl zvolen Abraham Lincoln, nicméně do jeho nástupu do úřadu zbývaly ještě dlouhé měsíce.⁶⁴ Tedy Lincoln měl mandát, ale neměl moc. Buchanan měl stále moc, ale jeho mandát byl krajně oslaben. Nejenže měl brzy skončit, ale porážka demokratů ve volbách navíc vyústila v deziluzi celé strany. Což se následně ukázalo jako zásadní problém k reakci proti secesionistům. V této situaci vystoupil Buchanan 3. prosince před Kongresem s každoročním *Poselstvím o stavu Unie*. V něm prohlásil secesi za „*zcela neodpovídající jak historii, tak charakteru federální Ústavy*“, čímž se postavil na stranu unionistů. Ovšem jeho další závěr byl takový, že centrální vláda nemá právo přinutit stát zůstat v Unii, nýbrž je její povinností „*postarat se, aby zákony byly naplňovány*.“⁶⁵ V konečném rezultátu tedy odmítal jakoukoliv akci. Výsledkem tak byla neefektivní snaha o nevyhrocení situace, která stěží mohla být vážnější. Buchananovy návrhy „kompromisu“ byly v podstatě návrhy na „uplácení“ Jihu za to, že zůstane v Unii. Cenou bylo přijetí požadavků jižanských radikálů, tedy ústavně zaručené otroctví (i v teritoriích), dodržování platných zákonů o uprchlých otrocích, a také zaručené možnosti expanze „zvláštní instituce“ otroctví pomocí koupě Kuby od Španělů. Nikoliv překvapivě byly tyto návrhy nepřijatelné pro republikány, zatímco z pohledu jižanských radikálů přišly příliš pozdě. Jak řekl Jefferson Davis den před Buchananovým projevem: „*Žádná lidská moc nemůže zachránit Unii*.“⁶⁶

---

⁶³ OPATRŇY, s. 88.

⁶⁴ Inaugurace probíhá až vždy 4. března.

⁶⁵ HITEČKA, s. 20.

⁶⁶ Tamtéž, 19–21.

5 Začátek války

Dne 4. března 1861 se ujal prezidentského úřadu zvolený Lincoln.⁶⁷ Za viceprezidenta byl nominován senátor Hannibal Hamlin z Maine a vrchním velitelem armády se stal generál Winfield Scott.⁶⁸ Po zvolení se Lincoln snažil usmiřovat oba tábory, ale už den po nástupu do prezidentské funkce, tedy 5. března 1861 dostal spěšnou zprávu od majora Roberta Andersona, že pevnost pod jeho velením Fort Sumter je obklíčena jižanskými sbory, které se během posledních týdnů kolem pevnosti shromáždily, a pokud nedostane pomoc o síle 20 tisíc mužů, větší zásobu munice a proviantu, pevnost neudrží. Splněním žádosti by se stal Sever agresorem a viníkem války. Vyklizením pevnosti by zas došlo k poklesu oblíbenosti prezidenta u prostých voličů, protože by byl vnímán jako slaboch.⁶⁹

Většina ministrů se nakonec pod nátlakem tisku vyslovila pro pomocnou výpravu a Lincoln vydal okamžitě potřebné pokyny.⁷⁰ Zároveň oznámil guvernérovi Jižní Karolíny, že hodlá dopravit zásoby posádce Fort Sumteru, ovšem bez ozbrojeného doprovodu.⁷¹ Ten postoupil dokument Davisovi, který následně svolal vládu. V Montgomery panoval rozruch a znepokojení. Ozývaly se hlasy, které v expedici spatřovaly obsazení Charlestonu Severem. Vláda v Montgomery tedy přijala 9. dubna 1861 dalekosáhlé rozhodnutí. Generál Braxton Bragg měl zaútočit na Fort Pickens a generál Pierre Gustave Toutant-Beauregard měl obsadit Sumter dřív, než ohlášená pomoc připluje.⁷²

Následující den vyslal Beauregard k Andersonovi parlamentáře J. Chesmuta, jehož cílem bylo vyjednat kapitulaci Fort Sumter. Přes jisté váhání velitele pevnosti Andersona, byla nakonec kapitulace přijata. Jeho zásoby by vydržely už jen tři dny, a tak podepsal dokument, v němž slíbil evakuaci svých sil do 15. dubna 1861. „*Do této doby proti vám nezahájím palbu, pokud k tomu nebudu přinucen nepřátelskými akcemi, nebo pokud bych dříve nedostal nějaké příkazy svojí vlády či dodatečné zásoby.*“⁷³ Pro Konfederaci, však nebyla tato odpověď uspokojivá, a tak Generál Beauregard nařídil

---

⁶⁷ BROŽ, s. 26.

⁶⁸ CHABR, s. 90.

⁶⁹ BROŽ, s. 52–53.

⁷⁰ OPATRNÝ 99–100.

⁷¹ BROŽ, s. 53.

⁷² OPATRNÝ, s. 100.

⁷³ Tamtéž, s. 101.

Andersonovi do čtyř hodin ráno 12. dubna 1861 vyklidit pevnost. Důvodem byla obava Jihu, aby ohlášená pomoc nedorazila včas.⁷⁴

V nedalekém Fort Johnson přesně ve 4.30 velitel zdejší baterie, kapitán George S. James odpálil signál k zahájení bombardování. Až v 7.30 byl vybuchován nástup ve Fort Sumteru. Mužstvo bylo rozděleno na dvě směny a první z nich začala vzápětí opětovat palbu. Válka tak začala naplno. Souboj baterií trval následujících 40 hodin s převahou konfедераčních sil, když byl zasažen stožár s dosud vlající vlajkou Unie, nabídl generál Beauregard majoru Andersonovi možnost kapitulace za podmínek z 11. dubna. Anderson vědom si splněných svých povinností, a že již více nemůže učinit, souhlasil. Muži opustili pevnost a následně se nalodili na plavidla Unie. Součástí kapitulace bylo i vypálení stonů na pozdrav vlajce Unie před jejím spuštěním. Při tomto aktu však došlo k nehodě, když při špatném dobíjení děla, přišel o ruku voják Daniel Hough, a vzápětí skončil. Byl tak paradoxně první obětí války, aniž by se střetnul, tváří v tvář s protivníkem.⁷⁵

5.1 Počáteční jednání na Severu

Měla-li celá americká armáda na počátku března 1861 necelých 16 tisíc vojáků, měl tento počet stoupnout v polovině roku na téměř 500 tisíc jenom na Severu. S dalšími požadavky pak přicházeli ministři války a válečného námořnictva. Přes jistý odpor Kongresu, byla schválena obrovská suma 40 miliónů dolarů na válečné účely i požadavek získání dalších vojáků.⁷⁶ Den po pádu Fort Sumteru, vyzval prezident státy Unie k povolání záloh. Armáda o síle 75 tisíc mužů měla původně podle prezidenta stačit k potlačení spiknutí v sedmi státech⁷⁷, jejichž síla přesahovala možnosti regulérní armády Unie. Avšak Povinnost sloužit v poli trvala pro záložní oddíly jen tři měsíce, což v daném případě znamenalo do 15. července.⁷⁸ Proto byl Sever nucen již 3. května 1861, vydat výzvu pro dalších 42 tisíc mužů. Tentokrát byl závazek prodloužen na tři roky a díky některým opatřením federální vlády se podařilo udržet a zformovat v podstatě dostatečný počet jednotek.⁷⁹

---

⁷⁴ BROŽ, s. 53.

⁷⁵ HUTEČKA, s. 15–18.

⁷⁶ OPATRŇÝ, s. 115.

⁷⁷ Texas, Louisiana, Mississippi, Alabama, Georgie, Florida, Jižní Karolína.

⁷⁸ OPATRŇÝ, s. 102.

⁷⁹ KRÍŽEK, Leonid a kol., *Americká občanská válka*, Praha 1994, s. 18.

Prioritní otázkou pro Unii se po rozpoutání konfliktu stal stát Maryland. Jeho odtržením, by se Washington ocitl v obklopení konfедераčních států.⁸⁰ Navíc se v jeho hlavním městě Baltimor, nacházel jeden z nejdůležitějších amerických přístavů s mohutnými loděnicemi. Státem navíc procházela důležitá železniční dráha spojující New York s Washingtonem.⁸¹ Protože zde však byla početná základna lidí podporující Jih, musel Lincoln přistoupit k drastickému opatření. Pozastavil výnos o platnosti ústavní záruky habeas corpus, což mu umožnilo uvěznit čelné stoupence Konfederace v Marylandu. Podzimní volby, v nichž unionisté získali solidní většinu ve státním zákonodárném sboru, pak hrozbu odtržení odvrátili.⁸²

Pro ukončení rebelie, byl vypracován plán zkušeným generálem Winfieldem Scottem. Jeho strategie měla být vedena třemi směry. Zaprvé měla armáda bránit Washington a vyvíjet neustálý tlak na hlavní město Konfederace Richmond. Současně s tím mělo námořnictvo vykonat blokádu jižního pobřeží a zatarasit tak Konfederaci přístup ke zboží a zbraním ze zahraničí. Poslední součástí těchto plánů bylo rozdělení Konfederace pronikáním armády podél hlavních vodních toků – Mississippi, Tennessee a Cumberlandu. Plán „Anakonda“, jak se této strategii říkalo, měl pozvolna dusit odpor Jihu až do jeho konečného vyčerpání. Strategie narazila na velký odpor ostatních velících důstojníků. Přesto lze říci, že vyčerpávající strategii, nakonec Unie uskutečnila. Jediné čím se generál Scott mýlil, bylo odhodlání a vysoká morálka Jižanů. Generál také kalkuloval s vysokým procentem ztrát na životech, které se však ukázaly ještě vyšší.⁸³

5.2 Počáteční jednání na Jihu

Strategický význam pro Konfederaci mělo rozhodnutí z června 1861, kdy se vláda Spojených států konfederovaných rozhodla, přemístit své hlavní město z alabamského Montgomery do virginského Richmondu. To mělo především politický a strategický význam. Virginie byla nejbohatším a nejlidnatějším státem Jihu, což ji předurčovalo být v centru dění, a proto se zde očekávala důležitá střetnutí. V průběhu války se to také potvrdilo a samotný stát se stal nejednou terčem útoků ze strany Unie.⁸⁴ Lincolnova

---

⁸⁰ TINDALL, s. 319.

⁸¹ OPATRŇÝ, s. 105–106.

⁸² TINDALL, s. 319.

⁸³ Tamtéž, s. 324.

⁸⁴ Tamtéž, s. 58–59.

proklamací z 19. dubna 1861, která zahajovala kontinentální blokádu⁸⁵, přiměla ke vstupu do Konfederace čtyři další státy Jihu: Virginii⁸⁶, Arkansas, Tennessee a Severní Karolínu.⁸⁷ Na konci jara roku 1861, tak získaly válečné tábory svoji konečnou podobu. Převaha byla zdánlivě na straně Severu, ve 23 severních státech žilo skoro 21 milionů obyvatel. Z nich skoro půl druhého miliónu dělníků, pracujících přibližně ve 100 tisících podnicích. Jen průmyslová produkce státu New York za rok 1860 přesahovala svou cenou čtyřnásobně cenu veškeré průmyslové výroby na Jihu.⁸⁸

Přesto nebyly vyhlídky Konfederace nijak pesimistické. Na její stranu se přidala značná část důstojnického sboru federální armády USA. Nejdůležitější postavou se v tomto ohledu stal generál Lee. Poté, co se jeho rodný stát Virginie připojil k secesi, odmítl nabídku nejvyššího velitelského postu Unie a následně převzal velení nad vojsky Konfederace.⁸⁹ Navíc to byl Sever, který musel kvůli vítězství útočit. V tomto ohledu disponoval Jih vhodným terénem, který navíc dobře znal, což usnadňovalo obranu. Celkové odhodlání obyvatel Konfederace ubránit nezávislost bylo obrovské. Z čistě vojenského hlediska spoléhali jižané na skutečnost, že prakticky všechno mužské obyvatelstvo se věnovalo vojenskému výcviku, lovu a dalším zálibám, kterých mohlo být využito ve válce.⁹⁰ Jižané byli přesvědčeni, že „*jeden Jižan zvyklý spát pod širým nebem dovede napráskati pěti Yankeeům*.“⁹¹ Bylo kalkulováno, že válka bude ukončena rychlým vítězstvím Jihu. Prostředkem k dosažení tohoto cíle mělo být obsazení Washingtonu, po němž by Unie uznala nezávislost Konfederace.⁹² Zároveň spoléhali na intervenci evropské mocnosti, kvůli snížení dodávek bavlny z jižanských přístavů. Při delším trvání konfliktu, pak Jih spoléhal na fakt, že veřejné mínění na Severu nakonec donutí Lincolna k jednání o ukončení nákladné a krvavé války.⁹³

Co se týče verbování dobrovolníků, byl na tom Jih na začátku války opět lépe. Protože zde panovalo mnohem větší nadšení pro válku, nebyla o dobrovolníky nouze.

---

⁸⁵ Viz. kapitola Námořní blokáda.

⁸⁶ V západní části Virginie, se početná základna unionistů odmítla připojit k Jihu. Celý proces po složitém vývoji vyvrcholil v roce 1863 přijetím nového státu, Západní Virginie, do svazku Unie.

⁸⁷ TINDALL, s. 318.

⁸⁸ OPATRNÝ, s. 113–114.

⁸⁹ BROŽ, s. 141.

⁹⁰ OPATRNÝ, s.

⁹¹ CHABR, s. 106.

⁹² OPATRNÝ, s. 114–115.

⁹³ Tamtéž, s. 59.

Naopak na Severu byla valná část mužstva získána pouze na tři měsíce. Generálové se netajili svými stížnostmi, že se v první fázi války, jednalo o muže bez charakteru a o vojáky, kteří neměli proč bojovat. Kromě rodilých Američanů do armády vstupovali přistěhovalci, jako byli Němci, Chorvaté, Číňané či Švýcaři, což se následně ukázalo jako zásadní problém při komunikaci při vojenských manévrech. Sloužila zde také početná menšina lidí z Čech a Moravy, ti se v konfliktu projevovali na straně Severu povětšinou velmi odvážně a s velkým úsilím pro danou věc. Naopak na straně Jihu vstupovali do armády z donucení a využívali každé příležitosti k dezerci.⁹⁴ Početný byl například unijní 26. wisconsinský pluk, kde sloužilo v různých setninách přes 40 Čechů.⁹⁵

---

⁹⁴ BROŽ, s. 45–46.

⁹⁵ DOLÍNEK, Vladimír, *Účast Čechů v americké občanské válce*, Praha 1990, s. 8.

6 Příčiny porážky Jihu

Samotná porážka Jihu při občanské v USA neměla pochopitelně jediný faktor, ale několik na sebe navazujících příčin, které se v dlouho trvajícím konfliktu akumulovaly a nakonec vyústily v definitivní porážku jižanských sborů, což pochopitelně vedlo také k ukončení existence Konfederovaných států amerických. Nejvýznamnější příčinou byla bezpochyby námořní blokáda ze strany Unie, která mohla být efektivně prováděna díky řadě příznivých okolností. Společně s námořní blokadou úzce souvisela složitá zahraniční politika, kdy zpočátku války hrozila vojenská intervence ze strany evropské mocnosti kvůli omezení exportu jižanské bavlny. Ministr zahraničí a jeho kabinet na Severu však prokázali větší znalost diplomacie a mezinárodní politiky a podařilo se jim konflikt izolovat. Dalším důvod neúspěchu Jižanů, lze nalézt v pevnější kapitálové a materiální základně, kterým Sever disponoval již před válkou, a která se při dlouhotrvajícím konfliktu musela negativně projevit v jižanské armádě. Další faktorem byla stabilní politická scéna Unie, jejímž následkem mohl Kongres prosadit zákony, které přispěly zejména ke stabilizaci a následnému hospodářskému růstu, který dokázal financovat nákladnou válku, zatímco na Jihu byla ekonomická situace přesně opačná. V neposlední řadě pak nelze opomíjet velká pozemní střetnutí i chybné kroky jižanských velitelů, tak samozřejmě štěstí, které vždy stojí na straně vítězů. Už před velkými a rozhodujícími střetnutími jako byl Gettysburg nebo Vicksburg, došlo v prvních dvou letech války ke zbytečnému vyčerpání jižanských jednotek, což do značné míry usnadnilo a urychlilo vítězství Unie.⁹⁶

6.1 Námořní blokáda

Velice úspěšná součást unijní strategie byla blokáda jižanských přístavů. Námořnictvo Unie za tímto účelem disponovalo drtivou převahou. Z 1500 důstojníků a necelých 8 tisíc mužů federálního válečného námořnictva se na stranu Konfederace přidalo jen necelých 400 důstojníků. Blokáda zahrnovala 5 tisíc kilometrů dlouhého pobřeží Konfederace se 189 přístavy, a navíc tisíce kilometrů říčních cest klíčových pro vedení pozemních operací.⁹⁷ Blokáda Jihu byla zahájena Lincolnovou proklamací 19. dubna 1861. Avšak

---

⁹⁶ COOK, Robert, *Civil War America. Making a Nation. 1848–1877*, New York 2003, s. 178–180.

⁹⁷ HUTEČKA, s. 165.

na začátku blokády měl Sever jen tři válečné lodě⁹⁸, a tak ministerstvo námořnictva zahájilo ambiciózní plán využití obchodních plavidel a výstavby nových lodí. Velký kus práce vykonal náměstek Gustavus V. Fox, jehož zásluhou se už 4. července 1861 nacházelo pod velením unionistické admirality 82 plavidel. Do konce roku se tento počet zvýšil na trojnásobek, tedy na 264 plavidel.⁹⁹

Na rozdíl od Jihu tedy byly na Severu možnosti stavby válečných plavidel nepoměrně lepší. Celkovým výsledkem bylo vystrojení a vyzbrojení 418 původně civilních lodí, z nichž 313 mělo už i parní stroj. Krom toho bylo postaveno i 208 zcela nových válečných lodí na přímou objednávku vlády, včetně 60 obrněnců.¹⁰⁰ Jak už bylo zmíněno, zůstala většina námořníků věrná Unii, a tak na rozdíl od pozemních vojsk, disponoval Sever od začátku války kvalitním vedením, především osobnostmi admirálů Davida Farraguta a Davida Dextona Poxtera, kteří významně přispěli k námořním úspěchům Unie. Díky těmto faktorům tak mohl Sever uskutečňovat efektivní námořní blokádu, která se stala klíčovou pro porážku Jihu. Přes všechny tyto výhody, však musel Sever zpočátku války čelit některým hrozbám, které mohly zapříčinit prolomení blokády, čímž by byla narušena nejsilnější „zbraň“ Unie.

Nejvýznamnější námořní hrozbou ze strany Konfederace, se stala přebudovaná fregata Unie USS Merrimack, na obrněné plavidlo nazvané CSS Virginia.¹⁰¹ Ovšem shodou okolností, byl ve stejné době schválen Kongresem plán na vybudování zcela nového typu plavidla, kterým se stal obrněnec USS Monitor, díky čemuž se Sever vyhnul prolomení blokády Jihu, protože dřevěné fregaty nepředstavovaly pro CSS Virginii žádnou hrozbu.¹⁰² Když se následně plavidla střetla, došlo k první bitvě obrněných plavidel v dějinách.¹⁰³ Po vyrovnaném boji obě lodě ustoupily s lehčími poškozeními, což v podstatě znamenalo, vítězství Unie. Lincoln i jeho vláda pochopili, že bitva z 9. března 1862 značně posílila naděje Unie na vítězství. Přinejmenším nebyla prolomena blokáda

---

⁹⁸ HUTEČKA, s. 123–124.

⁹⁹ BROŽ, s. 65.

¹⁰⁰ KŘÍŽÍK, s. 97.

¹⁰¹ BROAD WATER, D., John, *USS Monitor. A Historic Ship Completes Its Final Voyage*, USA 2012, s. 41.

¹⁰² OPATRŇÝ, s. 147–148.

¹⁰³ HOLZER, Harold, *The Battle of Hampton Roads. New Perspectives on The USS Monitor and CSS Virginia*, New York 2006, s. 118.

a Konfederace zůstala v obchodní i politické izolaci.¹⁰⁴ Když se pozemním jednotkám Unie podařilo 10. května 1862 obsadit přístav Norfolk, Virginie fakticky ztratila svůj účel, a protože odplout po řece James pro svůj hluboký ponor nemohla, byla loď 11. května 1862 u ostrova Craney, vyhozena do povětří, čímž bylo definitivně ukončeno námořní ohrožení ze strany Konfederace.¹⁰⁵

Díky již zmiňované převaze, dosáhlo námořnictvo Unie důležitého úspěchu v podobě „obojživelné akce“, kdy v první polovině roku 1862, flotila admirála Farraguta o síle 43 lodí vplula do vod Mississippi a obsadila město New Orleans. Následně severský sbor pod vedením Buttlera dobyl část Louisiany, čímž Sever opanoval většinu toku Mississippi. V držení Konfederace zůstaly jen úseky mezi Vicksburgem a New Orleansem, což stejně vedlo ke značné izolaci řeky Mississippi pro jižanský obchod.¹⁰⁶ Obsazení města také znamenalo značný pokles morálky jižanských obyvatel, protože New Orleans představovalo kromě významného obchodního centra, také symbol jižanského stylu života.

6.1.1 Zahraniční politika

Prvních 18 měsíců války, hrozilo Severu opravdové nebezpečí zakročení cizí velmoci. Britská banka dokonce poskytla zahraničnímu agentovi Konfederace Jamesi Bullochovi půjčku ve výši tří milionů liber. Ta byla kryta bavlnou z jižanských přístavů a měla pochopitelně sloužit ke stavbě dalších obrněných lodí.¹⁰⁷ Nakonec však stavba těchto obrněnců byla zastavena, o což se zasloužil především americký vyslanec Charles F. Adams. Bulloch a firma, která stavbu prováděla, byli tak neopatrní, že při vyšetřování zakázky, z dokumentů jasně vyplývalo, kdo bude lodě používat, a tak byla stavba zastavena, a lodě následně zabaveny Korunou.¹⁰⁸

Nejvážnější problémem ze strany Unie bylo zastavení dodávek bavlny do Velké Británie, jejíž ekonomika byla z velké části postavena na textilním průmyslu, následkem čehož někteří dělníci přišli o práci. Objevila se tedy reálná hrozba zásáhnutí proti blokadě

---

¹⁰⁴ OPATRŇÝ, s. 157–161.

¹⁰⁵ BROŽ, s. 133–144.

¹⁰⁶ CHABR, s. 145.

¹⁰⁷ Ovšem bez vědomí vlády. Od roku 1819 zakazoval zákon zakázky válečných plavidel států, ve kterém je Velká Británie neutrální.

¹⁰⁸ OPATRŇÝ, s. 243–244.

jižních přístavů s odůvodněním ohrožení životních zájmů Velké Británie. Odpůrci otrokářství tak sbírali příspěvky pro dělníky bez práce, a pomocí nich, pak mohla být vyslána z newyorského přístavu velká loď, která byla naložena potravinami všeho druhu, určená pro propuštěné dělníky. Situace se současně zlepšila i s bavlnou. Na trhu byl dostatek egyptské, syrské, brazilské a indické bavlny. Kvalitní brazilská surovina Pernambuco nahradila dříve žádaný druh Sea Island, z něhož se vyráběly luxusní látky. Balíky méně kvalitní bavlny indické z britských kolonií, pak bohatě stačily k pokrytí nákladů pro běžného spotřebitele.¹⁰⁹

Nejblíže vojenské intervenci, byla Unie v listopadu 1861, kvůli zcela nesmyslné akci, kdy proběhla tzv. Trentova aféra. Americké námořnictvo nelegálně zadrželo britskou loď, jejíž plavby se zúčastnili i dva konfedační diplomaté. V Londýně se rázem rozmáhala silná protiunionistická kampaň.¹¹⁰ Vláda Británie dokonce zablokovala všechny dodávky munice do zahraničí pro vlastní potřeby,¹¹¹ byly posíleny britské vojenské kontingenty v Kanadě a v anglických loděnicích se dnem i nocí pracovalo na stavbě válečných plavidel. Nakonec však tato krize pominula brzy poté, co se vláda Unie omluvila, a oba diplomaté byli ze zajetí propuštěni. Zásahu na tom nesl především opět americký vyslanec Adams, který se zachoval jako zkušený diplomat při následných jednání s britskou vládou, na rozdíl od radikálů z Kongresu, kteří požadovali okamžitou válku s Velkou Británií.¹¹²

6.2 Pozemní boje

Přestože již po pádu Fort Sumter, docházelo mezi jednotkami k menším potyčkám, za první velké střetnutí této války je považována až bitva u Bull Runu. V letním dni 21. července 1861 proti sobě stálo 35 tisíc mužů Unie pod velením Irvina McDowella a 20 tisíc Konfederovaných v čele s generálem Beauregardem, kteří se zakopali za říčkou Bull Run.¹¹³ Výhodu obranných pozic se zpočátku nedařilo uplatňovat a Jih byl pod náporu početnějšího nepřítele nucen ustoupit. Když však dorazily posily pod vedením generála Thomase Jacksona, výhoda zakopaného nepřítele se projevila i proti

---

¹⁰⁹ OPATRŇY, s. 241–242.

¹¹⁰ MARTEN, James, *Civil War America. Voices from The Home Front*, Santa Barbara 2003, s. 76.

¹¹¹ OPATRŇY, s. 138.

¹¹² BROŽ, s. 149.

¹¹³ COOK, s. 128.

početnějšímu protivníkovi, čímž byl Sever nucen opustit bojiště a ustoupit k Washingtonu. Zpočátku probíhal ústup spořádaně, avšak když se vojáci dostali k hlavní silnici směřující k Washingtonu, která byla přeplněna ustupujícími davy, změnil se ústup v paniku.¹¹⁴

Naštěstí pro Washington a celou Unii, byly jednotky Konfederace natolik demoralizované, že nebyly schopné prchající dav pronásledovat a ohrozit tak hlavní město.¹¹⁵ Kromě tohoto faktoru je však potřeba zmínit také chybné rozhodnutí prezidenta Davise, který odmítl posílit východní frontu o čerstvé muže, kteří mohli ohrozit hlavní město Unie. Prezident, tak učinil z myšlenky, protože považoval válku za vyhranou, a pokládal za zbytečné plýtvat dalšími životy svých vojáků. Tímto rozhodnutím se však dopustil dalekosáhlých strategických chyb. Demoralizované jednotky Jihu neměly sílu k dalšímu pochodu a bezpochyby k následným potyčkám, ke kterým by i přes porážku v bitvě u Bull Runu před městem došlo. Sever měl tak dostatek času na přeskupení svých útvarů a k vybudování obranných pozic k ochraně města. Tímto se tedy Jih připravil o reálnou možnost vyjednávání příměří a uznání nově vzniklého státního útvaru. Stejně tak mohl dosáhnout mezinárodního uznání evropských mocností, což mohlo mít pozitivní vliv pro vývoj této mladé země.

Po prvním velkém střetnutí bylo jasné, že se bude jednat o nákladnou a dlouhou válku, než se kterou bylo původně počítáno.¹¹⁶ Za viníka porážky byl označen McDowell, jehož největší chybou byla poslušnost příkazům politiků požadujících rychlé vítězství. Na McDowellovo místo byl povolán generál George Brinton McClellan. Ihned po jeho nástupu do funkce, začal být v rozporu s jeho nadřízeným generálem W. Scottem, který po nerespektování jeho pozice odešel z federální armády. Na jeho místo pak pochopitelně nastoupil McClellan.¹¹⁷ Tím však začalo úporné hledání schopných generálů, kteří by byli schopni vést, tak obrovský kontingent mužů, jakým Unie později disponovala. To se do značné míry promítlo v následujících prvních dvou letech konfliktu, kdy nemohla být zcela využita výhoda v materiální a lidské základně Severu.

---

¹¹⁴ OPATRŇY, s. 120.

¹¹⁵ TINDALL, s. 321.

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ OPATRŇY, s. 120.

Do jarních měsíců roku 1862 se občanská válka soustředovala především na námořní blokádu Jihu, přičemž proběhlo i několik bitev na moři. Na jaře 1862 se jednalo zejména o západní a východní frontu. Na západním bojišti šlo především o území státu Kentucky a Tennessee. Vrchním velitelem západních vojsk Konfederace byl Albert Sidney Johnston, který měl s vojskem o síle 48 tisíc mužů udržet linii dlouho jeden tisíc kilometrů. Po průzkumu Seveřanů byla tato slabina zjištěna, a proto hned 19. ledna 1862 udeřil federální generál George H. Thomas na slabší Jižany v prostoru Mill Springs ve státě Kentucky, kde vojska Unie dosáhla vítězství. O týden později se vydala armáda v čele s generálem Ulysses Grantem v síle 15 tisíc mužů na pochod západní části Kentucky, který donutil Johnstona ustoupit až k městu Corinth, k samotné hranici státu Mississippi.¹¹⁸

Zde se však generál Grant dopustil dvou zásadních chyb. U Shilohu, jak byla později bitva nazvána, nebyly unionistické jednotky opevněné, ani nepřijaly náležitá bezpečnostní opatření, protože Grant byl plně soustředěn na plánovaný útok a napadení nepřátel nepředpokládal.¹¹⁹ Toho využil generál A. S. Johnston a jen díky příchodu posil a za cenu nesmírných ztrát „modrokabátníků“ byla bitva pro Unii vítězná. Avšak právě pro velké ztráty, byl Grant zbaven velení, čímž se ovšem postup Severu na této linii zastavil. Nicméně nelze opomíjet fakt, že vojáci Unie dokázali, Jižany zpočátku zatlačit a způsobit jim především početné ztráty.¹²⁰

Na východní frontě mezitím McClellan dokázal úctyhodnou práci, když během sedmi měsíců zorganizoval a vycvičil vojsko o síle 130 tisíc mužů, které neslo pojmenování Potomacká armáda.¹²¹ I přes takovýto počet mužů, však v následujících měsících nedošlo žádné výrazné změně na této frontě. Především proto, že McClellan byl spíše více schopný organizátor než nadaný generál. Nicméně se nemůže podceňovat význam McClellanovi práce, kdy prakticky z ničeho, dokázal vytvořit obrovský válečný kontingent, který byl základem pro úspěchy v dalších letech války. Co se týče konfедераčních vojsk, přebral v průběhu roku 1862 velení jeden z nejschopnějších velitelů občanské války R. E. Lee. Nicméně se během tohoto roku dopustil řady menších

---

¹¹⁸ BROŽ, s. 116–118. Právě při tomto tažení si Grant, vysloužil přezdívku „*Bezpodmínečná kapitulace*“.

¹¹⁹ BUNTING, Josiah III., *Ulysses S. Grant*, New York 2004, s. 46.

¹²⁰ TINDALL, s. 325–326.

¹²¹ MARTEN, s. 98.

chyb, které měly v budoucnu závažný charakter. Ačkoliv se Jihu stačilo pouze bránit na vlastním území, pokoušel se Lee o ofenzivní výpady směrem na Sever. Jeho ofenzivní myšlení bylo možné pozorovat také v bitvách při Pensylvánském tažení. Ačkoliv zde šlo o ofenzivu Severu, nezůstal Lee pouze v obranných pozicích a několikrát se pokusil o útok na početně silnějšího nepřítele, čímž jen rozmnožil ztráty svých mužů, které byli pro Konfederaci nenahraditelné.¹²²

Nejdůležitější pozemní akcí roku 1862 se stala bitva u Antietamu, zejména pro svůj budoucí politický význam. I když bitva připravila prohru vesměs oběma stranám, pro Unii byl důležitý fakt, že naděje Leea k získání rozsáhlých území na Severu a nových rekrutů ze státu Maryland, skončila neúspěchem, čímž byla bitva považována za úspěch Unie.¹²³ Po této bitvě, tak mohly být Kongresem legalizovány konfiskační zákony, jejichž jednou částí byla Proklamace o osvobození otroků, která vešla v platnost od 1. ledna 1863.¹²⁴ Ačkoliv se tento návrh projednával již před bitvou, byl Lincoln zejména na radu ministra Williama Sewarda, donucen vyčkávat na lepší okamžik války, aby prohlášení nevypadalo jako volání o pomoc černému obyvatelstvu, které mělo zachránit svými životy jednotu Unie. Dalším významným federálním zákonem tohoto roku se stal Zákon o usedlících, který byl přijat většinou obyvatel Unie jako splnění starého požadavku obyčejných lidí, a tak tisíce farmářů chystali své vozy pro cestu na západ. Této situace využili také agenti lodních společností, kteří lákali nové přistěhovalce z Evropy. Už koncem roku 1862 se projeví známky velkého přílivu přistěhovalců, kteří posílili podstatným způsobem Sever, protože mnozí z těchto emigrantů skončilo v armádě Unie.¹²⁵

Na konci roku 1862 se začala projevovat pevnější materiální základna Severu, který tak ovlivňovala chod Konfederace. Navíc veškeré ofenzivy Jihu byly odraženy a konflikt se změnil z války za zachování jednoty Unie v revoluční zápas o zrušení otroctví, čímž Sever podstatně eliminoval možnost evropského zásahu. Převaha Unie se začala projevovat i na materiální základně obyvatel. Ať už to bylo ze strany povinných odvodů,

---

¹²² BROŽ, s. 127.

¹²³ Tamtéž, s. 152.

¹²⁴ HEIDEKING, Jürgen, MAUCH Christof, *Dějiny USA*, Praha 2012, s. 149–150. Tento Lincolnův krok byl pak v roce 1865 potvrzen usnesením Kongresu a posléze připojen jako 13 doplněk k ústavě USA s tím, že otroctví je ve Spojených státech výslovně zakázáno.

¹²⁵ OPATRŇÝ, s. 171–172.

přistěhovalectví nebo černochoů. Ačkoliv panovalo na Jihu zpočátku velké nadšení pro válku a nebyla nouze o dobrovolníky, začalo tomu být po vysokých ztrátách v druhém roce války jinak. A tak musel jižanský Kongres schválit zákon, kdy se všichni bílý občané mužského pohlaví mezi 18 a 45 rokem stávali na tři roky členy konfедераční armády.¹²⁶

6.3 Gettysburg, Vicksburg a Chattanooga 1863

Vydaná Proklamace ve svém důsledku znamenala kromě osvobození otroků také zvýšení počtu bývalých otroků a svobodných černochoů do armády od začátku roku 1863. Do konce války sloužilo v armádě a námořnictvu Severu asi 200 tisíc černochoů, kteří přispěli k tomu, že se vojenská rovnováha sil se zcela přesunula ve prospěch Unie.¹²⁷ Po generálu Ambrosovi Burnsidovi, který byl odvelen po porážce u Fredericksburgu z konce roku 1862, nastoupil do pozice vrchního velitele východní armády generál Joseph Hooker. Ovšem stejně jako jeho předchůdce, byl při své ofenzivě drtivě poražen v bitvě u Chancellorsvillu a donucen stáhnout se zpět na území Unie.¹²⁸ Nicméně Konfederace utrpěla významnou ztrátu v podobě úmrtí „Stonewall“ Jacksona, jehož omylem zastřelili vlastní vojáci, k čemuž generál Lee poznamenal, že přišel v podstatě o svou pravou ruku.¹²⁹

Po bitvě u Chancellorsville, se staly dvěma nejdůležitějšími místy bojiště Vicksburg a Gettysburg. Při obležení Vicksburgu unionistickými jednotkami, se generál Lee rozhodl pro přesun svých mužů k Marylandu, aby tak uvolnit tlak na Vicksburg a současně ohrozil Washington. Generál Hooker rovněž uvedl armádu do pohybu a udržoval ji mezi Leeovým táborem a Washingtonem.¹³⁰ Po třech týdnech, požádal generál Hooker o posily, když je však nedostal, vzdal se svého velitelského postu a na jeho místo byl jmenován generál George Gordon Meade.¹³¹ Původní Leeův plán spočíval v obsazení důležité železniční křižovatky Harrisburg, nakonec se však místem střetnutí stalo městečko Gettysburg. Sama bitva začala 1. července manévrem unionistického generála Johna Buforda, který se už 28. června utábořil přímo v Gettysburgu, jehož muži narazili

---

¹²⁶ TINDALL, s. 323. V roce 1864 se zákon rozšířil na všechny muže od 17 do 50 let.

¹²⁷ HEIDEKING, Jürgen, MAUCH Christof, s. 150.

¹²⁸ COOK, s. 140–141.

¹²⁹ TINDALL, s. 338–339.

¹³⁰ Tamtéž, s. 340.

¹³¹ BROŽ, s. 184.

na část jižanského sboru, který měl v úmyslu obsadit místní sklad z obuvi a skončila porážkou konfедераční armády 3. července 1863.¹³²

Oba vrchní generálové pochopili, že právě u Gettysburgu dojde k dalšímu důležitému střetnutí, a tak začal závod s časem a o schopnosti převelet co největší počet mužů právě na toto místo. Po příchodu unionistických posil, zaujali Seveřané obrannou linii na Seminary Ridge, avšak nakonec se prosadila početní převaha Jihu a Seveřané byli nuceni ustoupit na Cemetery Ridge, vzdálený asi 2,5 kilometru od jejich původních pozic.¹³³ To vše se již odehrálo bez řádného velení, protože velitel pěchoty John Fulton Reynolds padl, a tak se ústup změnil ve zmatek. Poté přijel na bojiště generál Winfield S. Hancock, kterého Meade vyslal ihned, jakmile dostal zprávu o Reynoldově smrti, jenž následně opět nastolil pořádek. Bez ustání vydával rozkazy ustupujícím jednotkám a připravoval opevnění budoucího ležení. Nejistota ovšem vládla i v Leeově štábu. Generál se nemohl rozhodnout, zda hnát unavené vojáky do kopce či nikoliv. Nakonec se ke zteči neodhodlal, čím pravděpodobně zachránil Seveřany před katastrofou. S jistou nadsázkou se dá říci, že právě v tento moment prohrál svoji bitvu, protože umožnil armádě Unie úplné přeskupení jednotek a vybudování obranného postavení, čímž se prakticky připravil o možnost jakéhokoliv úspěchu.¹³⁴

Po třech dnech bojů u Gettysburgu zůstalo na bojišti na obou stranách přes 20 tisíc mrtvých a raněných, což znatelně pocítil především Jih, protože takovéto ztráty neměl kým nahradit. Hlavní vinu za porážku největšího střetnutí občanské války, nesl především generál Leea, který se pokoušel o zteč takřka nedobytných pozic. Navíc s hlavním útokem v druhý den bitvy, vyčkával do pozdních hodin, čímž umožnil Seveřanům dokončit všechny obranné práce a do jejího ležení dorazily veškeré jednotky z okolí. Nesmyslný byl také rozkaz v třetím dni bojů, kdy se Pickettova divize vydala k pochodu otevřenou krajinou, navíc bez podpory dělostřelectva kterému po několika hodinové palbě došlo střelivo. Pochod otevřenou krajinou byl o to riskantnější, protože byl při této bitvě značný rozdíl v používání nových pušek s drážkovou hlavní. Takovéto pušky postupně během války nahradily zbraně s hladkou hlavní,¹³⁵ a tak v bitvě u Gettysburgu tvořily již 70 %

---

¹³² OPATRŇÝ, s. 199–202.

¹³³ SMITH, Carl, *Gettysburg 1863*, Praha 2010, s. 52.

¹³⁴ OPATRŇÝ, s. 203–205.

¹³⁵ Obvykle model 1842 i starší.

výzbroje obou armád a jejich podíl dále rychle rostl. Tato technologická změna způsobila nejen obrovský nárůst přesnosti střelby, ale především dostřel z necelých dvou set metrů na téměř kilometr. To umožňovalo pěchotě zahájit palbu daleko dříve, a tím se mnohem efektivněji bránit před útokem. Obdobné tomu bylo i u dělostřelectva.¹³⁶ O nesmyslnosti tohoto rozkazu vypovídá i fakt, že se z 14 tisíc mužů po zteči, vrátila do jižanského ležení sotva polovina. Další chybou byla nepřítomnost Stuartovy jízdy v prvních dvou dnech bitvy, což mělo za následek nedostatečné informace o pohybu a počtu mužů nepřítele. Do jisté míry i nepřítomnost zkušeného velitele „Stonewalla“, který padl v předcházející bitvě. S touto bitvou také skončila naděje k získání rozsáhlých území na Severu, stejně jako ohrožení města Washington.

Obdobný význam, jako měl Gettysburg pro východ Spojených států, byla na západě pevnost Vicksburg. Tu se od předešlého podzimu pokoušel dobýt Grant, jenž se mezitím znovu ujal velení. Vicksburgu byl s Port Hudsonem v Louisianě jedním ze dvou zbývajících opěrných bodů Konfederace na řece Mississippi.¹³⁷ Centrální postavou při dobývání Vicksburgu se stal samozřejmě generál Grant, obratně mu asistoval William T. Sherman a admirál Porter.¹³⁸ Po selhání Grantova útoku k získání Vicksburgu ztečí, se generál připravoval k něčemu, co nazval „Dlouhým tažením“.¹³⁹ Rozhodl se město oblehnout, uzavřít a tím posádku vyhladovět. Jelikož měl k dispozici přes 70 tisíc mužů, bylo jen otázkou času, kdy se vyhladovělí obránci vzdají. Proto vrchní velitel obránců John Clifford Pemberton úpěnlivě žádal Joseph E. Johnstona o vojenský zásah, který by hladovějící posádku vysvobodil. Johnston vyslal k Pembertonovi kurýra s plánem operací, kterého však zadrželi Severané, a tak mohl generál Grant vydat ihned nové rozkazy.¹⁴⁰ Vyslal generála Shermana, aby zaskočil Johnstonovy proudy ještě v pochodové sestavě, a současně jeho ženisté zahájili podkopy.¹⁴¹ Když obránci města zjistili, že se chystá závěrečný útok, vyslali do tábora Unie skupinu obránců s bílou vlajkou, kteří předali Grantovi Pembertonův dopis.¹⁴² Po proběhnutí jednání se obránci

---

¹³⁶ HUTEČKA, s. 142.

¹³⁷ TINDALL, s. 339–400.

¹³⁸ EISENHOWER, S. D. John, *American General. The Life and Times of William Tecumseh Sherman*, New York 2013, s. 109.

¹³⁹ Tamtéž, s. 119.

¹⁴⁰ OPATRŇÝ, s. 196–197.

¹⁴¹ BROŽ, s. 210.

¹⁴² OPATRŇÝ, s. 197–198.

téměř po 50 dnech obležení vzdali.¹⁴³ Několik dní poté se vzdala i pevnost Port Hudson a Mississippi se tak otevřela plavidlům Severu po celé své délce a území Konfederace bylo de facto rozděleno na dvě části.¹⁴⁴

Třetí velké vítězství roku 1863 dosáhla Unie v bojích kolem Chattanooga, místa kde končila železnice ve východním Tennessee, a které bylo branou do severní Georgie.¹⁴⁵ Ačkoliv měl při tomto tažení Sever zpočátku značné komplikace, nakonec se mu podařilo město dobít a následně udržet. Nejdůležitější fáze tažení přišla však po tomto triumfu, při kterém se vyznamenali především ženisté ve službách Unie, kteří dokázali přes noc v naprosté tichosti, vybudovat pontonový most, čímž umožnili přesun několika tisíců „modrokabátníků“, kteří tak následující ráno zaútočili na překvapené jižanské sbory, které byly nuceny ustoupit dále na jih.¹⁴⁶

Byla-li bitva u Gettysburgu obranou Washingtonu a Vicksburg otevřel cestu k jihu, znamenala Chattanooga totéž pro západ a středozápad.¹⁴⁷ Na konci roku 1863, tak měl Sever kromě vhodných strategických bodů pro nadcházející rozsáhlou ofenzívu, také dostatečně schopné velitele pro vedení velkých kontingentů mužů. Naopak v řadách Konfederace začaly silné roztržky mezi hlavními generály, kteří hledali viníky porážek. Dále se začala projevovat celková vyčerpanost Jihu kvůli nízkému stupni průmyslových podniků i blokadě přístavů a obsazení řeky Mississippi, což vedlo k omezení zahraničního i vnitřního obchodu blokadou. Armáda Jihu začínala mít navíc nedostatek nových rekrutů, a tak následně vydala vláda v Richmondu další prohlášení o odvodech. V následujícím roce, tak na straně Konfederace bojovali starci nebo velmi mladiství muži, kdy se jednalo prakticky o děti.¹⁴⁸

6.4 Ofenzíva Severu 1864/65

V třetím roce konfliktu se Unie zaměřila na zbývající dva velké kontingenty konfedační armády. Prvním byla Leeova armáda ve Virginii a druhá Johnstonova armáda v Georgii. K pronásledování Leea byla nasazena Potomacká armáda pod Meadovým velením,

---

¹⁴³ KRÍŽEK, s. 33.

¹⁴⁴ HANKINSON, Alan, *Vicksburg 1863. Grant Clears The Mississippi*, Oxford 1993. n. p.

¹⁴⁵ TINDALL, s. 341.

¹⁴⁶ COOK, s. 148 – 149.

¹⁴⁷ OPATRŇÝ, s. 222–224.

¹⁴⁸ BROŽ, s. 119.

kteřou doprovázel Grant, který tak de facto převzal jeho funkci. Operace na západě proti Johnstonovi, byla svěřena W. T. Shermanovi. Vrchní generál Grant zvolil pro nadcházející tažení novou strategii v podobě vedení opotřebovací války. Neustále útočil, aby tak udržoval Jižany pod stálým tlakem, nařídil svým velitelům, aby vedli totální válku, v jejímž rámci konfiskovali nebo ničili veškerý civilní majetek použitelný pro vojenské účely. Byl to brutální, nákladný, nicméně ve svých důsledcích účinný plán.¹⁴⁹

Na začátku tohoto tažení měl Grant k dispozici přes 115 tisíc vojáků proti Leeovo 65 tisíc mužů. Unie po několika bitvách na území Jihu ztratila do 10. června 1864 kolem 60 tisíc mužů, což bylo téměř tolik mužů, kolik měl Lee vůbec k dispozici. Přesto však mohla, bez problému doplnit své řady o nové muže a pokračovat v dalším tažení.¹⁵⁰ Konfedační vojska ustoupila až k Petersburgu s cílem uchránit hlavní město Konfederace, kde vytvořila obranný kruh kolem města Petersburg, a tak byl Grant donucen zahájit obléhání v rozsáhlém měřítku. Až po několika měsících se podařilo Potomacké armádě donutit Leea k ústupu. Po tomto úspěchu, tak Grant získal druhé největší město Virginie–Petersburg.¹⁵¹

V době, kdy se střetávali Grant s Leem, generál Sherman neúnavně pronásledoval armádu Josepha Johnstona napříč severní Georgií směrem k Atlantě. Johnston byl mistrem ústupu a úhybných manévřů, rozhodlaný neriskovat ani jeden život, dokud pro boj nebyly vytvořeny příhodné podmínky. Netrpělivý prezident Davis však neustálý Johnstonův ústup nevydržel a na jeho místo dosadil Johna B. Hooda, což byla v konečných důsledcích strategická chyba. Ten koncem července 1864 podnikl tři výpady ze základny v Atlantě, přičemž byl vždy drtivě poražen. Následně Sherman obklíčil Atlantou, kterou vzápětí Hood vyklidil.¹⁵² Sherman tak mohl následující den obsadit druhé nejprůmyslovější město celého Jihu. Kvůli tomu jižanská armáda přišla o velké množství vojenského materiálu, kterého měla již tak velký nedostatek.¹⁵³

Poté Sherman vyrazil na zničující pochod napříč střední Georgií.¹⁵⁴ Shermanovi vojáci se roztáhli do široké linie a vyrazili na jih do města Savannah. Živili se tím, co jim

---

¹⁴⁹ TINDALL, s. 343.

¹⁵⁰ OPATRŇÝ, s. 233.

¹⁵¹ BROŽ, s. 232.

¹⁵² TINDALL, s. 344.

¹⁵³ OPATRŇÝ, s. 263.

¹⁵⁴ TINDALL, s. 344.

země dala a ničili veškerou úrodu, dobytek a ostatní zásoby, které by mohly posloužit povstalcům, stejně jako činila Grantova armáda. Když dorazili do města Savannah, zbyla za nimi spálená oblast o délce 300 kilometrů a šířce přes 60 kilometrů od Atlanty až po pobřeží Savannah.¹⁵⁵ Po doplnění zásob se Shermanovo vojsko vydalo na další pochod do Severní a Jižní Karolíny. Tedy do míst, kde vlastně celá válka začala, a tak pak represálie pokračovaly ještě s větší intenzitou. Dne 17. února 1865 dorazily Shermanovy síly ke Columbii, hlavního města Jižní Karolíny, které se po krátkém ostřelování vzdalo.¹⁵⁶

6.5 Konec války

Generál Lee mezitím jmenoval generála Josepha E. Johnstona, který velel kontingentu 18 tisíc mužů, který nesl pojmenování Tennesseeeská armáda. Velitel se měl rychle přesunout do Severní Karolíny a zabránit dalšímu postupu Shermana, aby nedošlo spojení s Grantovou armádou. Johnston soustředil své oslabené síly v Bentonville, kde zaútočil na Shermanovo levé křídlo. Tato bitva trvala tři dny, přičemž byly jižanské jednotky nuceny ustoupit. Vzápětí se Shermanovo vojsko dostalo do města Goldsboro na řece Neuse a právě zde skončilo Shermanovo tažení napříč jižními státy. Sherman vyhověl Johnstonovi, který ho požádal o setkání. Po prvním jednání se v Petersburgu ve dnech 27. a 28. března 1865, tak fakticky konala závěrečná konference vojenských velitelů Unie generálu Granta, Shermana a admirála Portera s prezidentem Lincolnem.¹⁵⁷

Poté co Lee pronikl sevřením Petersburgu, měl v plánu připojit se k jednotkám Johnstona v Severní Karolíně, ovšem to mu překazila Sheridanova jízda.¹⁵⁸ Proto změnil směr pochodu a ustoupil k osadě, která měla stejné pojmenování jako řeka, tedy Appomattox. Zde měl v úmyslu doplnit zásoby v místních polních skladech a uniknout do hor v západní Virginii. Tento plán mu však opět překazila Sheridanova jízda, která současně vlákala vojáky Konfederace do přichystané pasti proti připravené pěchotě a dělostřelectvu.¹⁵⁹ Ačkoliv byl svými vojáky nabádán, ať pokračuje v boji, nabyl Lee přesvědčení, že již nemá cenu plýtvat lidskými životy a 9. dubna 1865 se sešel

---

¹⁵⁵ <https://www.saylor.org/site/wp-content/uploads/2011/08/HIST312-8-Civil-War.pdf> [7. 4. 2018].

¹⁵⁶ Tamtéž.

¹⁵⁷ BROŽ, s. 276–278.

¹⁵⁸ TINDALL, s. 346.

¹⁵⁹ BROŽ, s. 280.

s Grantem ve zděném domku u Appomatoxu Court, kde mu nabídl svoji kapitulaci.¹⁶⁰ Následně se 26. dubna 1865 sešli Sherman s Johnstonem a podepsali též závěrečný dokument kapitulčních podmínek.¹⁶¹ Postupně se vzdávaly i malé oddíly, a když 26. května 1865 kapituloval generál Kirby Smith, byl definitivně ukončen odpor Jihu proti Unii po 4 letech a 44 dnech válečného stavu.¹⁶²

---

¹⁶⁰ KINGSEED, C. Cole, *The American Civil War*, London 2004, s. 110.

¹⁶¹ BROADWATER, P. Robert, *William T. Sherman. A Biography*, Santa Barbara 2003, s. 165.

¹⁶² CHABR, s. 220.

7 Vnitřní politika Unie za války

Co se týče domácí politiky, dosáhla vláda ve Washingtonu během prvních dvou let konfliktu několika důležitých úspěchů, které umožnily efektivnější vedení války, a tím i porážku Konfederace. V první řadě je potřeba zmínit prezidenta Abrahama Lincolna, který představoval asi nejsilnější politickou osobnost v amerických dějinách. Zásahu na následujících úspěších lze přisoudit kromě osobnosti prezidenta, také dobře sestaveném kabinetu i celkovým zastoupení republikánů ve vládě. Díky tomu mohlo dojít k prosazení již zmiňovaných zákonů o zrušení či zákon o přidělení veřejné půdy. V roce 1863, pak následoval zákon o národních bankách, který zavedl jednotný bankovní systém a emise bankovek.¹⁶³

Jedním z „úspěchů“, bylo odvolání ministra války Simon Camerona, který byl suspendován z podezření desítek korupčních afér při nakupování vojenské výbavy pro armádu. Jak se později ukázalo, pověsti o úplatnosti ministra měly svůj reálný základ. Nástupcem se stal Edwin M. Stanton, později známý právě svoji neúplatností, čímž se znatelně zlepšilo zásobování i kvalita dodávaného vojenského materiálu a tím i morálka vojáků.¹⁶⁴ Jedním z klíčových mužů v Lincolnově kabinetu se stal ministr zahraničí Williamem H. Seward, který společně s americkým velvyslancem v Británii Adamsem ukázal bravurní připravenost na komplikovaná diplomatická jednání. Další významnou osobou v Lincolnově kabinetu se stal Salmon P. Chase, který dokázal spravovat finance na takové úrovni, že stačily efektivně pokrýt nákladnou válku.¹⁶⁵

7.1 Finanční vývoj za války

Daňový příjem Unie se zvýšil hlavně prostřednictvím Morrillových dovozních cel a daní z obratu, které se týkaly průmyslových výrobců a téměř všech odborných profesí. K dani z obratu byla přidružena daň z příjmů. Příjmy z daní však plynuly tak pomalu, že v roce 1862 Kongres nařídil emisi papírových peněz. Nakonec byly vytištěny bankovky v celkové hodnotě 450 miliónů dolarů, což bylo dost na zaplacení účtů, aniž by to zároveň

---

¹⁶³ BROŽ, s. 176.

¹⁶⁴ OPATRŇÝ, s. 130–131.

¹⁶⁵ TINDALL, s. 325.

rozpoutalo nekontrolovatelnou inflaci. Zbytek peněz byl získán hlavně z prodeje cenných papírů.¹⁶⁶

Naopak finanční situace Jihu, byla od začátku války komplikovaná. I když jižanští představitelé zavedli obdobná dovozní cla, ale efekt byl oproti Severu nepatrný, protože celý dovoz byl tak malý (i kvůli blokadě), že ani příjem z něj nemohl být nijak velký. Během války bylo přijato konfедераčním Kongresem opatření, jímž se uvalila vláda daň prakticky na všechno, podobně jako to učinila Unie zavedením daně z obratu. Avšak vymáhání daní bylo natolik nedbalé a daňové úniky tak snadné, že příjmy byly opět zcela zanedbatelné. Krajiné východisko, tedy tisk nových bankovek, přišlo na řadu příliš brzy a navíc v nekontrolované míře. A tak když v únoru 1861 začala konfедераční vláda s emisí nových peněz, byla v zemi rozpoutána inflační spirála, kterou již nešlo zastavit. Dohromady natiskla více než 1 miliardu dolarů, čímž se geometrickou řadou zvyšovaly její ceny.¹⁶⁷

I přesto, že některé neobsazené přístavy umožnily zásobování Jihu, nedalo se v průběhu roku války a především po roce 1863 nikterak mluvit o dostatku základních surovin a situace se dále zhoršovala. Rozšiřoval se tak ilegální obchod, který rostl mezi podnikavými severany a občany Konfederace.¹⁶⁸ Takto rozsáhlý typ obchodu se ovšem negativně odrážel již v tak špatné ekonomice Jihu. Dne 6. února 1864 byl pro nedostatek finančních prostředků přijat konfедераční vládou dokument, kterým mohla vláda kontrolovat zahraniční obchod. Jen se souhlasem prezidenta mohla být vyvážena nejen bavlna, ale i tabák, melasa či rýže. Dovoz byl omezen na „předměty denní potřeby a obecného užitku“. Tímto opatřením skončil i ilegální obchod, který se již pro „podnikatele“ nevyplatil. Opatření ze začátku roku 1864, tak měla jisté úspěchy, ale na záchranu konfедераční ekonomiky, to již nestačilo.¹⁶⁹

Kromě inflace a nedostatku průmyslového zboží, byl značný problém také v zemědělství. Plantáže založené na práci otroků nebyly nikterak významně poškozeny a plodily bavlnu dál, což změnil až Shermanův pochod k moři, vedoucí středem Konfederace. Zprávy o blízkosti unionistické armády podnítily teprve v zimě roku 1864

---

¹⁶⁶ TINDALL, s. 334.

¹⁶⁷ SELCER, F. Richard, *Civil War America. 1850 to 1875*, New York 2006, s. 82.

¹⁶⁸ Nelegální obchod se rozšířil i mimo Spojené státy a vzniklé situace využívali i podnikaví Britové.

¹⁶⁹ OPATRNÝ, s. 250–253.

větší počet otroků k útěku vůči bílým pánům. To se následně odrazilo už v tak špatné ekonomice.¹⁷⁰ Daleko horší situace byla v oblasti polností svobodných rolníků. Ti vyráběli pro místní trh, ale když museli obléci uniformu, začala tato hospodářství upadat. Navíc si armáda neodváděla jen muže, ale i tažná zvířata. Podle odhadů klesl počet tažných zvířat v době války o 70 %. Nedostatek lidí se také projevil i u skotu a ovcí. Civilní obyvatelé začali hladovět a v armádě na tom nebyli nikterak lepší. Problémy se zásobováním prohlubovala také nedostatečná komunikace po celém Jihu, která se ještě zhoršovala ničením nebo obsazením unionistických jednotek.¹⁷¹

Při takto neustále se zhoršujících ekonomických podmínkách, nakonec dosáhla inflace Jihu neuvěřitelných devět tisíc procent.¹⁷² Ve velkých městech Konfederace docházelo k „chlebovým bouřím“ již od roku 1863. Reálné mzdy klesly do roku 1865 o 65 %.¹⁷³ Divoký krocan tak stál v březnu 1864 na richmondském trhu 100 dolarů, barel mouky se prodával za 425 dolarů a libra slaniny byla za 10 dolarů. Lidé s pevnými příjmy se tím dostali do nemilosrdných kleští.¹⁷⁴ Ke konci války tak po konfедераčních městech poletovaly či se pářily stovky bezcenných konfедераčních bankovek, úpisů či akcií.¹⁷⁵

---

¹⁷⁰ OPATRŇÝ, s. 272.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 253.

¹⁷² BROŽ, s. 249.

¹⁷³ HUTEČKA, s. 426–427.

¹⁷⁴ TINDALL, s. 335.

¹⁷⁵ OPATRŇÝ, s. 284.

8 Obnova Jihu

Když skončila občanská válka, stihl se Lincoln prohlásit k otázce vypořádání s obyvateli Jihu takto: „*Jsou to Američané a nesmí na ně být kladeno žádné zvláštní zatížení.*“¹⁷⁶ On sám se snažil především o vybudování „Nového jihu“, bez represí.¹⁷⁷ Jeho plány však byly překaženy činem fanatického Jižana Johna Wilkese Bootha, který 14. dubna 1865 ve Fordově divadle postřelil prezidenta Lincolna, který na následky zranění zemřel.¹⁷⁸ Tímto atentátem chtěl Booth zamezit zániku Konfederace, která však byla touto dobou minulostí. Booth byl později dopaden a zastřelen.¹⁷⁹ Lincolnův nástupce, viceprezident Andrew Johnson z Demokratické strany, pokračoval navzdory nadějím radikálů v Lincolnově linii – do států jihu byli vládou dosazeni guvernéri a státy musely přes svůj odpor přijmout 13. dodatek o zrušení otroctví, 14. dodatek, který garantoval občanství každému, kdo se narodil na půdě USA a 15. dodatek, jenž zajišťoval volební právo pro všechny muže bez ohledu na rasu.¹⁸⁰ Při své snaze dosáhnout rychlé obnovy Jihu však Johnson narážel na odpor a obstrukce jižních států, kde probíhaly snahy o „reformy“, které měly ustoupit v otázce otroctví, omezovaly však práva černochoů například na vlastnictví půdy.¹⁸¹

Kongres následně v roce 1867 zrušil civilní vládu Jihu a bývalé státy Konfederace podřídil jurisdikci armády, pod jejíž vládou proběhly volby (v nichž mohli volit černoši), které se zasloužily o proměnu politické struktury Jihu. Proti vládě a politice Unie však na územích bývalé Konfederace vzrůstal odpor, s nímž souvisel vznik radikálních organizací, jako byl Ku-klux-klan,¹⁸² který byl později postaven mimo zákon. Boj za svobodu a rovnoprávnost černošského obyvatelstva se tak měl prodloužit až hluboko do druhé poloviny 20. století, kdy byly definitivně odstraněny bariéry rozdělující americkou společnost na rasovém základě. Sama rekonstrukce Jihu skončila až v polovině 70. let 19. století. Státy bývalé Konfederace byly postupně přijaty do Unie v letech 1868–1870,

---

¹⁷⁶ PARK, Andrew, *Abraham Lincoln*, in: California Independent 13. února 1913.

¹⁷⁷ Tamtéž.

¹⁷⁸ KINGSEED, s. 27.

¹⁷⁹ OPATRŇÝ, s. 305.

¹⁸⁰ Kromě indiánů.

¹⁸¹ BUDIL, Ivo, KODET, Roman, NOVOTNÝ, Lukáš, SKŘIVAN, Aleš, st., SKŘIVAN, ml., *Kapitoly z dějin 19. století. Úvod do výuky moderních dějin I*, Plzeň 2013, s. 239.

¹⁸² Založen v roce 1866.

avšak záhy zde vznikly konzervativní vlády, které prosazovaly výše zmíněnou segregační politiku.¹⁸³

---

¹⁸³ BUDIL, Ivo, KODET, Roman, NOVOTNÝ, Lukáš, SKŘIVAN, Aleš, st., SKŘIVAN, ml., s. 239–240.

9 Závěr

Odpor Jihu proti státům Unie měl od samotného začátku jen nepatrnou šanci na úspěch. Největší riziko pro státy na severu představovala intervence evropské mocnosti, kterou však v prvních letech konfliktu Sever eliminoval. Zejména díky zkušenějším diplomatům na straně Unie, kteří dokázali tento konflikt izolovat od okolního světa. Tím mohl Sever bezpečně využívat po celou dobu války svou neúčinnější zbraň: námořní blokádu. Kromě omezení jižanského trhu, mohlo také dojít k „obojživelným“ akcím, zejména v oblasti součinnosti útoků dělových člunů s pozemními jednotkami, což ulehčovalo boj proti zakopanému nepříteli. V tomto směru disponovala Unie značnou přesilou již před válkou. Většina loděnic se nacházela na území států, které stály ve válce na straně Unie. Taktéž většina námořního sboru zůstala věrná washingtonské vládě. Díky tomu mohl Sever během krátké doby vyzbrojit 418 původně civilních a 208 zcela nových válečných lodí. Rovněž měl k dispozici kvalitní velení v podobě admirálů Davida Farraguta a Davida Dextona Poxtera. Při spojení těchto faktorů, tak Sever mohl efektivně uplatňovat námořní blokádu jižanských přístavů.

Další příčinou byly neúspěchy jižanské armády v pozemních bojích. Za prvé je nutné uvést první bitvu u Bull Runu blízko Washingtonu, kde sice Jih zvítězil, ale následně došlo k chybnému rozkazu prezidenta Davise, který neumožnil posílit své sbory a ohrozit tak hlavní město Unie a tím získat možnost ukončit a vyhrát celý konflikt. Během prvních dvou let války nedošlo k žádným výrazným úspěchům ani na jedné straně. To ovšem v konečném součtu znamenalo vítězství Severu. Pokud Jih provedl úspěšnou ofenzívu směrem k severu, nedokázaly jeho jednotky udržet jakýkoliv strategický bod, a tak zbytečně přicházely o další muže, protože vždy útočily proti dvojnásobné přesile. V případě obrany byla zbytečně vyčerpávána konfедераční armáda, zejména pro chybné rozhodování generála Leea. Především při Sedmidenních bojích, kde se Jižanům stačilo bránit na území, které navíc dobře znali, se Lee pokoušel zaskočit svého mnohonásobně početnějšího protivníka ofenzivními výpady, což stálo Konfederaci 20 tisíc mužů. V roce 1862 se tak začal citelně projevovat nedostatek nových rekrutů.

Situace Konfederace se ještě více zhoršila, když Kongres ve Washingtonu schválil ke konci roku 1862 Zákon o osvobození otroků, díky čemuž mohli černí obyvatelé

vstupovat do armády Unie. Rovněž unionistická vláda přijala Zákon o usedlících, který zvýšil příliv přistěhovalců z Evropy do USA, a mnoho těchto imigrantů skončilo v armádě Unie.

Jedním z rozhodujících faktorů v občanské válce byly také schopnosti velících generálů, které se po získání zkušeností po prvních větších bitvách začaly projevovat i na straně Severu. Bezpochyby nejschopnějším generálem na straně Unie byl W. T. Sherman a generál U. S. Grant. To se prokázalo zejména v osudovém roce 1863, kdy došlo k rozsáhlým pozemním operacím, jejichž vítězem byla vždy Unie. Také nelze opomíjet fakt, že se zde projevila lépe zásobována a vycvičená unionistická armáda.

Bitvou u Gettysburgu odvrátila Unie ohrožení Washingtonu a zároveň donutila Leeovi muže k ústupu. Jednou z rozhodujících bitev bylo pak střetnutí u Vicksburgu, kde došlo k rozdělení konfедераčních území, kdy navíc námořnictvo Unie získalo pod kontrolu celou řeku Mississippi, která tak již nemohla být z žádné části využívána k obchodu na Jihu. Příčina porážky na tomto území byla do jisté míry dílem náhody. Zachycení jižanského posla zmařilo konfедераční nečekaný oboustranný výpad, který mohl tuto strategicky významnou pevnost osvobodit. Třetího velkého vítězství v roce 1863 dosáhla Unie v bitvě u Chattanooga, čímž mohla armáda Unie postupovat do středu Konfederace. Zde je potřeba zmínit především kvalitní práci ženistů, kterým se podařilo v podstatě přes noc a v naprosté tichosti postavit pontonový most, a tak mohl Severu nepozorovaně přesunout unionistické jednotky a záhy překvapit nepřítele přímo v jeho týlu.

Na počátku roku 1864, tak byla Konfederace obklíčena ze tří stran, odříznuta od možnosti zásobování a začala mít naprostý nedostatek mužů v jižanských sborech. Zde se Jih dopustil chyby už v roce 1862, kdy při zbytečných výpadech zahynulo kolem 70 tisíc konfедераčních mužů, mezi nimiž bylo i mnoho kvalitních důstojníků, což pochopitelně Konfederaci ještě více oslabilo. Roky 1864 až 1865, lze charakterizovat spíše jako zoufalý odpor Jihu, kdy se začala projevovat unionistická strategie, postupného dušení odporu až do úplného rozdrčení. O stavu Konfederace v posledním roce války vypovídá také poslední zoufalá naděje, kterou byl zákon, jenž umožňoval naverbovat 300 tisíc otroků do armády.

Unie se zaměřila na zbývající dva velké kontingenty konfедераční armády. Prvním byla Leeova armáda ve Virginii a druhá Johnstonova armáda v Georgii. K pronásledování Leea byla nasazena Potomacká armáda pod Meadovým velením, kterou doprovázel Grant, který tak de facto převzal jeho funkci. Operace na západě proti Johnstonovi byly svěřeny W. T. Shermanovi. Vrchní generál Grant zvolil pro nadcházející tažení novou strategii v podobě vedení opotřebovací války. Útočil ve velmi krátkých intervalech, aby tak udržoval Jižany pod stálým tlakem, nařídil svým velitelům, aby vedli totální válku, v jejímž rámci konfiskovali nebo ničili veškerý civilní majetek použitelný pro vojenské účely. Byl to brutální, nákladný, nicméně ve svých důsledcích, účinný plán.

Generál Johnston byl mistrem ústupu a úhybných manévřů, odhodlaný neriskovat ani jeden život, dokud pro boj nebyly vytvořeny příhodné podmínky. Zde ovšem došlo k další chybě prezidenta Davise, který neustálý Johnstonův ústup nevydržel a na jeho místo dosadil Johna B. Hooda. Ten koncem července 1864 podnikl tři výpady ze základny v Atlantě, přičemž byl vždy drtivě poražen, čímž tato armáda přestala představovat větší hrozbu. Následoval zničující pochod Shermanových mužů napříč střední Georgií a posléze další pochod do Severní a Jižní Karolíny. Tedy do míst, kde vlastně celá válka začala, a tak pak represálie pokračovaly ještě s větší intenzitou.

Grantova armáda i přes velké ztráty zatlačila konfедераční jednotky dále na jih. Po dalších porážkách a obklíčení svých mužů proti připravené pěchotě a dělostřelectvu, došel Lee k závěru, že již nemá cenu dál plýtvat lidskými životy a požádal o schůzku s generálem Grantem, kde požádal o podmínky kapitulace. Ta byla následně u Appomattoxu podepsána. Postupně se pak vzdali i další jižanští generálové, a když 26. května 1865 kapituloval generál Kirby Smith, byl definitivně ukončen odpor Jihu proti Unii po 4 letech a 44 dnech válečného stavu.¹⁸⁴

Porážka Jihu byla rovněž způsobena rozvratem hospodářství, což bylo dáno především bloádou Jihu a špatně vedenou ekonomikou Konfederace. O to více se tyto problémy začaly projevovat při postupu unionistických vojsk konfедераčním územím. To také vedlo k celkovému snížení morálky jižanského obyvatelstva i v armádě, kdy

---

¹⁸⁴ CHABR, s. 220.

docházelo k čím dál větším dezercím, které v poslední fázi existence Konfederace osudově oslabily či přímo rozložily její polní armády.

Za možnou příčinu porážky je také možné považovat chybná rozhodnutí prezidenta J. Davise. Jako nejvyšší představitel jižanských států při kritických okamžicích zcela selhal ve vojenském, ale i v celkovém vedení země. Naopak na straně Unie stál muž, který si počínal v nejtěžších chvílích Unie skvěle. Ačkoliv se v prvních dvou letech války Severu nedařilo, dokázal si Lincoln získat sympatie svého kabinetu, a nakonec i obyvatel, když po druhé kandidoval v roce 1864 po druhé do Bílého domu. Významná byla především spolupráce s ministrem zahraničí Sewardem a velvyslancem ve Velké Británii Adamsem. V důležitých otázkách na rozdíl od svého protějšku, zachovával vždy rozvahu, například v případě Trentovy aféry či nepokojích v New Yorku při povinných odvodech. Dokonce se několikrát pokoušel navázat diplomatické jednání s konfedační vládou o míru, ovšem jeho požadavky byly pro tamní vládu vždy nepřijatelné.

Celkově tedy občanská válka v USA platí za jednu z nejkrvavějších v celých dějinách lidstva, nicméně vzhledem k tomu, že jedna z jejích příčin byla otázka svobody člověka (zejména po roce 1862), nebyla vedena zbytečně a v budoucnu se ukázala jako inspirace pro generace lidí bojujících za vznešené ideály svobody. Kromě obětí přinesla posun ve zdravotnictví a zlepšení podmínek zraněných vojáků či emancipaci žen do rolí, které jinak zastávali muži. S rozšířenou armádou a po obnově jižanského hospodářství následovala ekonomická konjunktura, po které se ze Spojených států stala nejsilnější mocnost světa.

10 Seznam pramenů a literatury

10.1 Literatura

BROADWATER, P. Robert, *William T. Sherman. A Biography*, Santa Barbara 2003.

BROAD WATER, D., John, *USS Monitor. A Historic Ship Completes Its Final Voyage*, USA 2012.

BROŽ, Ivan, *Hvězdy proti hvězdám. Americká občanská válka 1861–1865*, Praha 2009.

BUDIL, Ivo, KODET, Roman, NOVOTNÝ, Lukáš, SKŘIVAN, Aleš, st., SKŘIVAN, ml., *Kapitoly z dějin 19. století. Úvod do výuky moderních dějin I*, Plzeň 2013.

BUNTING, Josiah III., *Ulysses S. Grant*, New York 2004.

COOK, Robert, *Civil War America. Making a Nation. 1848–1877*, New York 2003.

EISENHOWER, S. D. John, *American General. The Life and Times of William Tecumseh Sherman*, New York 2013.

HANKINSON, Alan, *Vicksburg 1863. Grant Clears The Mississippi*, Oxford 1993. N. P.

HEIDEKING, Jürgen, MAUCH Christof, *Dějiny USA*, Praha 2012.

HOLZER, Harold, *The Battle of Hampton Roads. New Perspectives on The USS Monitor and CSS Virginia*, New York 2006.

HUTEČKA, Jiří, *Země krví zbrocená. Americká občanská válka 1861–1865*, Praha 2008.

CHABR, Václav, *V nejtěžších chvílích Unie*, Praha 1926.

JAYAPALAN, N, *History of The United States of America*, New Delhi 1999.

KINGSEED, C. Cole, *The American Civil War*, London 2004

KŘÍŽEK, Leonid a kol., *Americká občanská válka*, Praha 1994.

MARTEN, James, *Civil War America. Voices from The Home Front*, Santa Barbara 2003.

OPATRNÝ, Josef, *Válka Severu proti jihu*, Praha 1998.

PAULINYI, Ákoš, *Průmyslová revoluce: o původu moderní techniky*, Praha 2002.

SELCER, F. Richard, *Civil War America. 1850 to 1875*, New York 2006.

SMITH, Carl, *Gettysburg 1863*, Praha 2010.

SWOBODA, Grzegors, *Gettysburg 1863*, Praha 2000.

TINDALL, George Brown, *Dějiny spojených států amerických*, Praha 2008.

10.2 Periodika/Studie

DOLÍNEK, Vladimír, *Účast Čechů v americké občanské válce*, disertační práce, Praha 1990.

Dopis Jamese Barboura, senátora státu Virginie Kongresu USA, 29. prosince 1819, Richmond, in: *The William and Mary Quarterly*. Omohundro Institute of Early American History and Culture, Jamestown.

MINER, Craig, *Seeding Civil War. Kansas in The National News 1854—1858*, in: *The American Historical Review*, 114, 2009, 5, s. 1459–1460.

PARK, Andrew, *Abraham Lincoln*, in: *California Independent*, 13. února 13, 1913.

10.3 Internetové zdroje

<https://www.saylor.org/site/wp-content/uploads/2011/08/HIST312-8-Civil-War.pdf> [7. 4. 2018].

11 Resumé

The civil war in the US, which took place between 1861 and 1865, was the culmination of an internal political crisis which origin can be found in the original 13 colonies. Civil war can be considered the first modern conflict in history. For the purpose of war, large-scale use of the railroad as well as the transfer of military information by telegraph was used for the first time. Another primacy was taken by the use of water mines, submarines or armoured combat. The introduction of grooved rifles significantly increased the accuracy and strength of missiles, and thus the infantry value at the expense of cavalry which, except from non-offensive function, performed mainly informative function. A breech loaders, repeating rifles, and other technical innovations has in turn raised the need for new defense methods, trenches, and dikes made of bags filled with earth. The war was not about battles in limited battlefields but the battles took over entire territories and cities, especially in Georgia. It has requested more than 630,000 men who have either died or died as a result of any illness, which cannot be compared to any war that America has led.

The war culminated in the creation of a large state, which parts had developed into two different types of society until then. If this process continued without interruption in the same way as in the first half of the 19th century, it would undoubtedly look differently not only on the map of America but also on the map of the world. After the Union's resumption, an economic upturn occurred and ended with the inclusion of the United States as the world's greatest power. The aim of this bachelor thesis is to analyse the causes of the defeat of the South during the Civil War in the U. S., which occurred in 1861-1865. However, I do not exclusively focus on these aspects in my work. It is necessary to give more space to the development of the U. S. before the war itself started, for the sake of understanding the issues that have arisen among states, as well as its importance of differences that played an important role in the cause of defeat. In the "second part" I will try to summarize the important points of the civil war that led to the defeat and the subsequent dissolution of the Confederacy.